УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 22. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4-го ЛЮТОГО 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 4, 1969 No. 22. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 3 лютого 1969

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВА СЕНАТСЬКОЇ КОМІСІЇ Закордонних Справ сенатор Дж. В. Фулбрайт критикує американську допомогу чужим державам. Тепер він дістав новий матеріял, який підтримує його негативну поставу до допомоги закордонним державам, бо опублікували звіт про семилітню допомогу Колюмбійській Республіці в роках 1962-1968. Допомога цій державі мала бути взором допомоги іншим країнам, що належать до Союзу для Поступу. На допомогу Колюмбії видано в роках 1962-1968 732 мільйони дол., але не осягнули того, чого бажали: не переведено земельної реформи, не збільшено висоти крайової продукції, не зліквідовано неграмотности, бо число неграмотних збільшилося в п'ятьох до 6-ох мільйонів. Ні було програми і не знали що робити в першу чергу.

НАФТОВА РОПА ВИТІКАЄ З ШИБУ, виверченого на дні океану проти міста Санта Барбара, та вже створила пляму на воді, ширини кількадесятьох квадратових миль. Декуди ропа дісталася на пляжу, загрожуючи залити милі узбережжя. Населення закликає Уряд до дії і пригадує, що воно рік тому перестерігало Департамент Внутрішніх Справ, щоб не давав концесій нафтовим компаніям за 603 мільйони дол. на використовування нафтових піль на дні океану. Пошкоджений шиб Компанії Юніон Ойл вже 6 днів випускає ропу. Населення домагається, щоб негайно направити шиб та якось зневтралізувати ту ропу, що вже є на океані.

КОНГРЕСМЕН Л. МЕНДЕЛ РІВЕРС проти скасування обов'язкової військової служби. Він є головою Палатної Комісії Військових Справ. На його думку не добре було б заступити обов'язкову військову службу самими добровольцями, бо добре є так, як тепер, коли американська армія складається з добровольців і з покликаних до військової служби на основі закону. Він думає, що коли б всі збройні сили ЗСА складалися з самих добровольців, тоді вони були б залежні більше від Департаменту Оборони і від Президента, а не від Конгресу, як тепер. Президент Ніксон обіцяв під час виборчої кампанії скасувати обов'язкову військову службу, і тепер просив секретаря оборони Мелвіна Р. Лерда приготовити подрібний плян в цій справі.

ЦЬОГО РОКУ НЕ БУДУТЬ ВІДКРИВАТИ Світову Виставку в Монтреалі, яка минулого року була немов наслідницею Світової Виставки Експо 67, і яку мали щороку відкривати під назвою „Людина та її світ". Посадник Монтреалю Жан Драпо й голова Виставкового Виконного Комітету Люсієн Солніє заявили, що не відкриватимуть цього року Виставку тому, що бояться великого дефіцату. Вони сподівалися, що в 1968-му році Виставку відвідають коло 20 мільйонів осіб, і що прибутку на чисто буде 5 мільйонів дол. Внаслідок злої погоди число відвідувачів минулого літа виносило 12.5 мільйона дол., і недобір виніс понад 5 мільйонів дол.

АНАЛІЗА ВИСЛІДУ МИНУЛОРІЧНИХ президентських виборів дуже турбує провідників Демократичної Партії, бо передбачають, що важко буде демократам здобути президентуру в 1972-му році. Голова Демократичного Крайового Комітету Лоренс О'Брасн заявив, що Демократична Партія не може спокійно сидіти та твердити, що вона панівна партія. Демократи мусітимуть всіми можливими засобами старатися „продавати свій товар" — казав О'Брасн, який залишив свій пост. Новий голова цього Комітету сенатор Фред Р. Гарріс твердить, що деякий час демократичні кандидати на президентів не мають виглядів на виграння виборів в численних південних стейтах. Демократи сподіваються, що Ніксон не здійснить своїх обіцянок, і що не здійснить поступової програми, і це врятує їх від програної у виборах 1972 р.

У СВІТІ

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ШАРЛЬ ДЕ ГОЛЛЬ, який відбуває тепер поїздку по північних провінціях Франції, заявив у своїй промові у Квімпер у Бретані, передаваній через радіо й телевізію, що його уряд заплянував проведення конституційної реформи, яка давала б окремим провінціям деяку частину виконної влади, що від багатьох сторіч належала виключно центральному урядові. Всенародне референдум в справі цієї реформи мало б відбутися вже весною цього року.

В МІСТІ ГАЗА ВІДБУЛИСЯ МАСОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ арабських дівчат — учениць середніх шкіл, які протестували проти засудження ізраїльським судом трьох арабських молодих жінок, у здогадних терористичних акціях. В демонстрації взяло участь дві до три тисячі дівчат. Демонстранток розігнали ізраїльські військові з'єднання, побиваючи й поранюючи палицями яких 90 дівчат, які — за повідомленням урядових ізраїльських чинників — блокували вулиці, спиняли рух і поранили декілька осіб, в тому числі одну поліціянтку й одного шофера.

ПРЕЗИДЕНТ ОБ'ЄДНАНОЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ГАМАЛЬ АБДЕЛЬ НАССЕР відбув інтерв'ю з кореспондентом американського журналу тижневика „Нюсвік", в якому виклав свій плян полагоди середньосхіднього конфлікту. В цьому пляні передбачені: декларація неагресії, визнання прав кожної сторони жити в мирі, територіяльна незайманість усіх країн Середнього Сходу включно з Ізраїлем, із одночасним визнанням і забезпеченням границь, свобода кораблеплавання на міжнародних водах і справедлива розв'язка палестинської проблеми втікачів. Узалежнює Нассер свій плян від попереднього виведення усіх збройних сил з окупованих Ізраїлем арабських територій.

ЗІ СТОЛИЦІ ПЕРУ ПОВІДОМИЛИ, ЩО СССР нав'язав дипломатичні зв'язки з Перуанською Республікою. Сталося це 1-го листопада ц. р. Це вже четверта комуністична країна, яка нав'язала дипломатичні зв'язки з Перу, де при владі тепер є революційний військовий уряд. Документ про це підписали: генерал Едвардо Меркадо, перуанський міністер закордонних справ, і совєтський амбасадор до Перу Ніколай Бекшеєв. Мають збільшитися торговельні, економічні й культурні взаємини між обидвома країнами.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ та комуністичний Північний В'єтнам гостро критикують промову президента Ніксона, в якій він виявив свої пляни у відношенні до В'єтнаму. Урядовий китайський часопис „Дженмін Джіг Пао" пише, що Ніксон не дає нічого нового, тільки висловлює слова, які мають одурити нарід ЗСА та світ. На думку цього часопису війна у В'єтнамі спричиниться до упадку Ніксонового уряду.

Ніксон зарядив перегляд оборонної стратегії ЗСА

Вашингтон. — Дорадник президента Ніксона в справах оборони д-р Генрі А. Кіссінгер в порозумінні з Президентом зарядив, щоб окрема комісія під проводом заступника секретаря оборони Дейвіда Р. Пекарда перевела повний перегляд оборонної політики ЗСА. Ця комісія мала б визначити, яку ролю ЗСА мали б відогравати в світі та встановити висоту збройних сил, потрібну до здійснення цієї ролі. З цією справою тісно пов'язана закордонна політика ЗСА, тому в цій комісії важливим буде голос державного секретаря та представників Крайової Ради Безпеки. Ця комісія має вирішити такі проблеми: 1. чи ЗСА і надалі мають втримувати в Західній Німеччині 5 дивізій, чи цей тягар не повинні перебрати европейські держави; 2. чи ЗСА в найближчому році повинні вміщати на своїх стратегічних ракетах такі бомби, які могли б знищити кілька цілей під час одної атаки; 3. чи після закінчення війни у В'єтнамі ЗСА мали б відтягнути свої збройні сили на азійському континенті, чи вони мали б відійти на свої острови на Пацифіку, або навіть аж до ЗСА. Ці справи зможуть бути вирішені аж тоді, коли буде скінчений стратегічний огляд, який має виконати окрема комісія.

Секретар добродійности домагається однакового мінімуму допомоги для всіх стейтів

Вашингтон. — Секретар здоров'я, освіти й добродійности, Роберт Г. Фінч, виступаючи на телевізії, заявив, що треба б встановити мінімум допомоги вбогим особам для всіх стейтів, бо теперішній стан спричиняє те, що відбувається мандрівка вбогих до стейтів, де є більша допомога. На думку Фінча треба б встановити стандартовий мінімум допомоги для цілої країни. Коло 8.5 мільйона осіб живуть в цій країні з добродійних фондів. В стейті Міссісіпі найнижча допомога становить $8, а в Ню Йорку $80. Коли б встановили стандартний мінімум для всіх стейтів, тоді Федеральний Уряд мусів би збільшити свої фонди, видавані на добродійні цілі для окремих стейтів на $1.4 більйона річно. Фінч заявив, що, на його думку, запевнення всім громадянам мінімального прибутку, або встановлення так званого негативного податку, не розв'язало б справи допомоги вбогим, тому треба б встановити федеральним мінімум допомоги для всіх стейтів, і тоді не мандрували б вбогі за допомогою до тих стейтів, де вона більша в порівнянні з тими стейтами, де вони живуть.

В Сенаті збільшується опозиція проти розміщення протиракетної зброї

Вашингтон. — Департамент Оборони стоїть проти опозиції в Сенаті проти розміщення американської протиракетної зброї, яка мала б бути забезпеченням проти китайських далекосяжних ракет, які мають бути готові на початку сімдесятих років. Демократичний віп в Сенаті сенатор Едвард М. Кеннеді вислав до секретаря оборони Мелвіна Р. Лерда листа, в якому заявив, що було б великою помилкою, коли б ЗСА видали більйони долярів на продукцію керованих протиракетних ракет, оборонна сила яких ще не доведена. Сенатор Кеннеді домагається, щоб ЗСА „заморозили" будову цих ракет та їхніх станиць аж до того часу, поки Рада Крайової Безпеки не вирішить, чи потрібна ця оборонна система проти чужих керованих ракет. На думку сенатора Кеннеді таке замороження було б „причинком" до світового миру.

Відзначено річниці Незалежности і Соборности України у Норт Дакоті

Бісмарк, Норт Дакота. — У Норт Дакоті святкування роковин Незалежности і Соборности України почалися цього року в середу 22 січня проклямацією губернатора Вілліяма Л. Гая про Український День. Ця проклямація була поміщена у численних американських часописах, а в першу чергу у найбільшім столичнім щоденнику "The Bismarck Tribune" на чверть сторінки, а також була прочитана у радіо і телевізії. Голова Філії УККА д-р Антін Жуковський розіслав всій американській пресі в стейті Норт Дакота спеціяльний "Press Release" про 22-ге січня та зв'язані з тим події. Як реакцію на це пресове повідомлення багато американських щоденників і тижневиків помістило більші або менші згадки про відзначування американцями українського роду 51-ої річниці Незалежности і 50-ої річниці Соборности України. Найкраще одначе це зробив цього року почитний і великий щоденник "The Jamestown Sun", який вислав 60 миль до д-ра Жуковського головного свого кореспондента для переведення з ним і його дружиною спеціяльного інтерв'ю про Україну. Це інтерв'ю разом зі знимкою пп. Жуковських було поміщене на 4-ох шпальтах цього щоденника 25-го січня 1969 р., опісля передруковане у багатьох інших американських часописах. Святкування в Норт Дакоті закінчилися в неділю 26-го січня врочистими богослуженнями у наших церквах і спеціяльною радіопрограмою, наданою на чотирьох найбільших радіостаціях у стейті.

Підготовляють 15-ий З'їзд ООЧСУ

Ню Йорк. — XV З'їзд-Конвенція Організації Оборони Чотирьох Свобід України Інк. (ООЧСУ) і Другий З'їзд-Конвенція Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України Інк., ОЖ ОЧСУ, відбудеться в днях 15-го і 16-го лютого 1969 р., в суботу і неділю, в репрезентативному готелі „Комодор" при 42-ій вулиці і Лексінгтон Евеню в Ню Йорку. Крім того, відбудеться Товариська Зустріч-Бенкет, у суботу 15 лютого 1969 р., о годині 7-ій вечором, у великій залі „Віндзор Бол Рум" в тому ж готелі. На З'їзді ООЧСУ і ОЖ ОЧСУ, крім організаційних справ, звітів і резолюцій, у спільній частині буде виголошена доповідь на тему „Визвольні процеси в Україні і еміграція" проф. д-ра Миколи Богатюка. Головою Головної Управи ООЧСУ є мгр Іван Винник, головою Головної Управи Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України — пані Улана Целевич.

ВІЙСЬКОВІ МАНЕВРИ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

У військових маневрах, що відбулися останніми тижнями в Західній Німеччині, проти яких протестували Москва і Прага, брало участь 17 000 американського війська, в тому також з'єднання танків. На фото: американські танки в переїзді через околиці Вілсеку, поблизу чеських кордонів.

ЗСА погоджуються відбути конференцію чотирьох великодержав в справі Середнього Сходу

Вашингтон. — Уряд през. Ніксона вирішив погодитися на переслану ще 16 січня ц. р. французьким президентом де Голлем пропозицію відбути на терені Об'єднаних Націй конференцію чотирьох вилекодержав для обговорення можливостей і шляхів порозуміння на Середньому Сході. В конференції мали б узяти участь представники Великої Британії, Франції, Совєтського Союзу і Зєднаних Стейтів Америки і її завданням мало б бути заініціювання мирових заходів в сучасній безвихідній ситуації в конфлікті між Ізраїлем і його сусідами. Справа відбуття такої зустрічі в ОН була обговорювана протягом трьох днів під час нарад Ради Національної Безпеки ЗСА з през. Ніксоном. Приймаючи французьку пропозицію, ЗСА обстоюють далі погляд, що ніяке вирішення чи полагода конфлікту посторонніми державами не будуть тривалі, поки не дійдуть безпосередньо до порозуміння між собою заінтересовані держави, в даному випадку Ізраїль і його арабські сусіди. Проблеми Середнього Сходу були обговорювані президентом Ніксоном також із кол. президентом ЗСА Двайтом Д. Айзенгавером під час їхної зустрічі у військовому шпиталі Волтера Ріда, де перебуває тепер Айзенгавер. Після цієї зустрічі Ніксон заявив, що він одержав знамениті поради від Айзенгавера і що в цій справі він буде ще консультуватися також з кол. президентом Ліндоном Б. Джонсоном. Водночас із цим повідомляють із Білого Дому, що уряд през. Ніксона звернеться ще цього тижня до Сенату ЗСА з проханням ратифікувати договір в справі заборони поширення атомового зброєння, і що през. Ніксон відбуде найближчими місяцями, ще перед конференцією міністрів закордонних справ Атлантійського Пакту у квітні ц. р. відвідини в столицях головних держав Західньої Европи для обговорення з даними урядами важливіших питань закордонної політики.

Провідники чеського „Національного Фронту" поїхали до Москви „з'ясовувати позиції"

Прага. — В рамцях здійснюваної в ЧССР на вимогу Москви „нормалізації" з Праги виїхала в неділю 2 лютого ц.р. до Москви спеціяльна делегація чеського „Національного Фронту", в якому об'єднані всі толеровані й дозволені комуністичним урядом партії й організації. Очолює чеську делегацію Євген Ербан, голова Національного Фронту. Відбувається ця поїздка після недавньої заяви прем'єра Черніка, що його уряд змагатиме до поступової нормалізації і віднови взаємин між ЧССР й тими державами, які взяли участь в серпневій інвазії — Болгарією, Польщею, Угорщиною, Східньою Німеччиною і Совєтським Союзом. Завдання очолюваної Ербаном делегації „з'ясувати низку питань і позицій у взаєминах між ЧССР і Совєтським Союзом. В делегацію Національного Фронту входить крім Ербана, який є лібералом, ще міністер юстиції Богуслав Кучера, який був одним з ініціяторів реґабілітації жертв сталінського терору, та інші.

На маневрах країн Варшавського Пакту армія ЧССР ввійде в Україну

Торонто. — Канадійська англомовна газета „Дейлі Експрес" із 21 січня помістила вістку з рамени редакційного відділу закордонної інформації про заплановані Москвою великі маневри совєтської армії та інших армій країн-сателітів, членів т. зв. Варшавського Пакту: „Росіяни почали плянування серії великих маневрів країн Варшавського Пакту. Завдання таких маневрів подвійне: продемонструвати комуністичну силу перед лицем НАТО і західніх держав і показати силу в самому комуністичному бльоці, щоб перестерегти перед будь-якою спробою відходу" з того бльоку. Газета повідомляє: „Перші маневри призначені на квітень ц.р. і включають введення військ Чехо-Словаччини в Україну для спільних маневрувань". У „Дейлі Експрес" не зазначено, що в Україні стаціонують переважно частини совєтської армії, складені не з українців, а з росіян та з вояків із азійських „республік" СССР. У той час, коли „чеські" частини ввійдуть на територію України, їх напевно буде замінено частинами совєтської армії", інформує газета. „У другій серії маневрів, у травні, відбудеться проба „звільнення" Румунії від неназваного точно ворога . . . На закінчення маневрів країн Варшавського Пакту війська ЧССР будуть інтегровані з військами Сх. Німеччини та частинами з Польщі".

МОЛОДЬ УКРАЇНИ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ РУСИФІКАЦІЇ, ОРГАНІЗУЄТЬСЯ ДЛЯ БОРОТЬБИ ЗА ДЕРЖАВНУ САМОСТІЙНІСТЬ

Ню Йорк. (Пресова служба ЗП УГВР). З України продовжують надходити вістки, які вказують на брутальний наступ російських великодержавних шовіністів і водночас на зростаючий спротив українського народу й дальші вияви його намагань організуватися до боротьби за державну самостійність України. Поширені в Україні документи говорять про такі факти:

Молодь Дніпропетровська протестує проти русифікації

Група молодих українських патріотів звернулася з відкритим листом до голови уряду УССР, В. Щербицького, кандидата в члени політбюра ЦК КП України Ф. Овчаренка і до секретаря Спілки письменників України Д. Павличка, в якому м. ін. пишеться так:

„Звертаємо Вашу увагу комуністів, керівників та громадських діячів нашої суверенної держави — Української РСР, одної з держав-засновниць ООН — на той погромницький шабаш, що ось уже кілька місяців триває на Дніпропетровщині, на дике й безглузде переслідування чесних і відданих справі побудови комунізму українських громадян. Ця кампанія є настільки безпардонною і безпринциповою, що перед нею блідують найдикіші витівки відомих усьому світові китайських хунвейбінів".

В листі називаються десятки фактів брутальних репресій над мешканцями Дніпропетровська за те, що вони мужньо виступали проти нагінки, яка весною і літом 1968 року була інспірована органами КГБ проти „Собору" Олеся Гончара. Тих, хто протестував проти цієї кампанії, усували з праці викидали з партії, обвинувачували в „націоналістичній" пропаганді і под. Автори листа розповідають про численні факти зневажливого ставлення до укр. культури, мови, історії з боку російських шовіністів, русифікованого міщанства і їх українських вислужників. „Какой он грубый стот хамский язык!" — викрикує в 1968 році на адресу української мови в українському місті Дніпропетровську один з послідовників царського сатрапа Валуєва. „А меня хахлацкая нация не устраивает" — там же проголошує інший. — Співробітниця українського Дніпропетровського історичного музею прилюдно глузує з тлінних останків кошового Запорізької Січі Івана Сірка.

Автори листа питають: „Шановні товариші, поясніть, будь ласка, нам . . . хто дав їм право топтатися русифікаторським чоботом на національній гідності українського народу?"

В Івано-Франківську засудили групу українських патріотів

В 1967 році органи КГБ провели численні арешти серед молоді і професійної інтелігенції в західних областях. КГБ обвинувачувало їх в тому, що вони вже від 1964 року діяли як окрема політична група п. н. „Український національний фронт" і що метою цієї організації була боротьба за державну самостійність України. УНФ видав друкований журнал п. н. „Батьківщина і свобода". Вийшло кілька десятків чисел журналу. „Український національний фронт" нав'язував до минулих етапів визвольної боротьби українського народу, зокрема до недавньої ще боротьби ОУН. В журналі „Батьківщина і свобода" були передруковані деякі статті з органу Проводу ОУН „Ідея і Чин", що появлявся нелегально в Україні в періоді німецької окупації і кілька років по закінченні другої світової війни. Члени УНФ також переписували і поширювали т. зв. самвидавну літературу, напр., відомий на еміграції документ п. н. „З приводу процесу над Погружальським". Рівночасно члени УНФ висилали на адресу совєтських властей протестні письма. Таким пазядком вони надіслали XXIII з'їздові КПСС обширний елябоpат про становище в Україні, в якому видвигали вимогу самостійности українського народу.

В результаті арештів, що їх провело КГБ між членами і прихильниками Українського Національного Фронту, були в роках 1967 і 1968 засуджені м. ін. такі особи: 1) Квецко Дмитро, 1937 року народження, вища освіта — 15 років. 2) Дяк Василь, вища освіта, 13 років. 3) Красівський Іван, 1939 року народження, вища освіта — 12 років. 4) Лесів Ярослав, 1945 року народження, вища освіта, арештований в Кіровоградській області, — 6 років. 5) Килиння Василь, 1943 року народження, середня освіта — 15 років. 6) Губка Іван, вища освіта — 6 років.

Повний список прізвищ арештованих і інші дані про УНФ поширюються серед населення України.

Матеріяли з інформаціями про вище приведені факти й події будуть надруковані в найближчих числах журналу „Сучасність".

На засіданні Політичної Ради УККА затверджено „Правильник"

Ню Йорк (І.Б.). — У суботу 1-го лютого о год. 1-ій по полудні в приміщенні Українського Інституту Америки відбулась нарада Політичної Ради Українського Конґресового Комітету Америки. В нараді взяли участь керівні органи. Були заслухані доповіді про сучасний стан в Україні, доповідали Ярослав Гайвас і проф. Константин Савчук. Доповідачі проілюстрували на багатьох прикладах-документах і проаналізували сучасний рух спротиву молодої України, що виявився останньо в публіцистичних і літературних працях, які надійшли на Захід, зокрема „Лихо з розуму". В. Чорновола, „Інтернаціоналізм чи русифікація" І. Дзюби, матеріяли групи правників — Лук'яненка, Кандиби і Віруна та ін. На цю тему відбулась ґрунтовна дискусія, в якій загально стверджено, що це є дуже відрадне явище, що молоді комуністи і не комуністи в Україні підносять національний момент і виступають проти русифікації в той час, як у Росії виступають тільки із соціяльними вимогами. Після дискусії було прочитано і продискутовано проєкт „Правильника Політичної Ради УККА", який схвалено. Засіданням провадила президія у складі: голова Лев Футала, заступник д-р Богдан Дзеровнч, секретар інж. М. Семанишин. Засідання закінчилось о год. 6-ій вечора.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 9118.
Supscription Rates: One year $18.00; six months $9.50: three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Українці в Чехо-Словаччині

Понад 100 000 українців, або за давньою назвою — русинів, живуть на території федеральної сателітної країни Чехо - Словаччини. Чехи і словаки до совєтської інвазії мали в „єжових рукавицях" комуністичного режиму бодай якусь свободу. Окупувавши „братню соціялістичну країну", Москва погодилась на те, щоб ЧССР була поділена на дві федеральні країни: Чехію і Словаччину, для того, щоб легше було їй сварити між собою два народи. Вже із Словаччини повідомляють, що там бракує вугілля з чеських копалень, і тому доводиться закривати школи. За це словаки обвинувачують чехів...

А що з українцями - русинами? Велика угорська меншина має в Словаччині свого національного міністра, але для понад стотисячної української меншини національного міністра в уряді немає. До словацького парляменту ввійшов від українців тільки В. Капішовський, а в іншу, меншого значення словацьку установу ввійшов голова Культурного Союзу Українських Трудящих, КСУТ, П. Миндош. Однак, ані формально, ані проктично вони не є речниками української національної меншини в тій країні, перебувають на державою оплачуваних посадах і в силу обставин поновної окупації взагалі „їхні можливості дуже обмежені". Один із словацьких діячів українського походження, відвідавши нещодавно Канаду, свідчив про це, як інформував тижневик „Новий Шлях" з 1-го лютого. Зате українська інтеліґенція, зокрема вчителі, виступили гостро проти іменування словацького шовініста Ціхого керівником шкільного відділу в містечку Свиднику, де є українські школи. 300 вчителів - українців застрайкували, і про це 3-го січня повідомляла газета „Наше Життя" з Пряшева. Невідомо, чим закінчився страйк. У Словаччині й раніше були сильні тенденції шовіністичного порядку — взагалі зліквідувати українство, що йде на руку „інтернаціональній" Москві...

Страйк українських учителів на Словаччині показав, що там підросла активна і думаюча молодь, яка буде змаґатись за права своєї національної меншости.

150 „комунізмів"

„Останнім часом антимарксисти посилено поширюють тезу про те, що тепер немає єдиного марксизму", — заявив совєтський академік П. Федосеєв на сторінках „Радянської України" з 21 січня. Совєтський „історик" намагається доказати, що в роздрібленні світових компартій, у їхніх категоричних розходженнях... „виявляється монолітність і сила" комунізму.

Що ж насправді діється на комуністичному ідеологічному фронті? На весну цього року Москва скликає ще одну, вже кільканадцяту підготовну конференцію, яка має покласти підвалини до скликання світового з'їзду комуністичних партій. Характеристично, що в попередніх підготовних нарадах брали участь представники до 100 компартій, але в останній нараді тих представників було вже заледве 60. Важливе й те, що від розважань Маркса, від його теоретичних міркувань — не залишилось на практиці в СССР і країнах - сателітах фактично нічого: там виросла нова кляса „совбурів", совєтської буржуазії, яка під диктат антидемократичної, тоталітарної комуністичної партії „господарює" та „перевиконує" п'ятирічні пляни руками трудящих мас...

Нині комуністична ідеологія поділилась на багато різновидів, при чому деякі розходження зайшли так далеко, що Москва була змушена кидати війська на „братню соціялістичну ЧССР", червоний Китай кидає анатему на червону Москву, Юґославія заявила, що буде воювати проти „московських комуністичних братів", коли ті спробують порушити її кордони. Отже, є вже комунізм совєтський, комунізм китайський, комунізм юґославський, комунізм чехо - словацький та ін. Є вже й комунізм італійський, бо не хто інший, як лівонастроєна італійська молодь ішла в Римі до совєтського посольства, щоб демонструвати проти окупації ЧССР совєтською армією.

Час монолітности комуністичного світу безповоротно минув із смертю Сталіна. Москва надалі намагається силою припиняти розклад комунізму, але вже тільки заради збереження Російської імперії, а не заради збереження комуністичного вчення.

Ярослав Курдидик

БЛИЗЬКИЙ СХІД В ПРІОРІТЕТІ ОБОРОНИ

Европейський коментатор В. Р. Дрекслер, який об'їхав недавно всі країни, що є членами НАТО, пише: коли взяти до уваги, що президент Ніксон приділятиме европейським проблемам більше уваги, як Джансон, то він повинен поцікавитися не лише тим, що діється на півночі цього континенту, але в першу чергу тим, що діється на його найбільш невральґічному півдні, Близькому Сході. Аджеж на випадок загрози для Европи з того боку, крім американської 6-ої Фльоти і не надто надійних членів НАТО, Італії Туреччини та Греції, не можна сказати, що европейський материк приготований для поважної оборони. Воно може не так важливо, — пише Дрекслер, — скільки бойових кораблів має під сучасну пору Москва на Середземному морі, бо цифри можуть мінятися, як самий факт, що большевики увійшли своєю фльотою на історичний обшир, який був постійно місцем конфліктів між великими світовими силами. Зрештою, закінчує згаданий коментатор, не було ніколи сумніву, що Москва намагатиметься поширити свої впливи на вакуум, який витвориться після відходу Великобританії з території по обох боках Суезького каналу.

Те, що большевики, після арабської прогри в червні 1967 року, почали знову постачати арабам зброю і, для прикладу, самий тільки Єгипет має тепер летунську перевагу над Ізраїлем у відношенні 6 до 1 (під час червневої війни його перевага представлялась відношенням 4 до 1), що Єгиптові, Іракові та Альжирові доставлено з СССР значну кількість пересувних ракетовикиднів, вказує на те, що напруга між Ізраїлем і арабським світом не маліє, а навпаки — зростає. Інфільтраційні партизанські групи, що переходять до Ізраїлю з теренів Йорданії та Іраку, доповнили тепер групи з Ливану, а нещодавня офіційна заява Єгипту про те, що з його боку також розпочнуть діяти партизани, щоб звільнити Синайський півострів, — все це говорить само за себе.

Відносно останнього налету ізраїльських гелікоптерів, які знищили майже цілковито ливанське головне летовище в Бейруті з усіми на ньому літаками, єгипетська пресова аґенція п и с а ла: „Ми знали, що Ізраїль притримується старобіблійного „зуб за зуб" і відповідно до цього поступає, але те, що було переведено на бейрутському летовищі вже перейшло вимір відплати „зуб за зуб". Тут намагався Ізраїль відтяти арабам вуха, вибрати очі, відрубати руки і повибивати всі зуби".

Ніде правди діти, відплатні дії, які переводив досі Ізраїль, були таки дуже дошкульні. Згадати б тільки, що ізраелі знищили артилерійським вогнем в е л и чезну рафінерію нафти при вході до Суезу, накоївши шкоди приблизно на 100 мільйонів долярів, зруйнували міст коло міста Кван на терені Єгипту вартости 5 мільйонів долярів, а в Нагґамаді зірвали шлюзи -запори, які наводнюють найбільші плянтації цукрової трощі, і там же знищили електрівню вартости 15-20 мільйонів долярів.

Гарячка взаємної відплати дійшла до такої міри, що йорданському королеві Гуссейнові довелося вжити сили проти крайньолівого крила партизанів, т. зв. „Ліґи Перемоги". Королеві, щоправда, вдалося з поміччю льояльних бедуїнів, танків та артилерії навести порядок, але це не змінює факту, що цей конфлікт між арабами і Ізраїлем не є конфліктом між двома суверенними державами. Бо до цього конфлікту залучився зовсім новий елемент, як його деякі коментатори називають, „вивласнена група" або „міжнародна нація", що складається з півтора мільйона палестинських арабів. Понад 20 років від часу заснування Ізраїлю є вони безземельними втікачами — одною з основних причин, яка привела до арабсько - ізраїльської війни 1967 року і яка породжує нині безперебійні терористичні акти, а вслід за ними „відплатні акції".

Арабська п р о п аґанда твердить, що війна з Ізраїлем розпочалася з тим моментом, коли ізраїльська підпільна терористична орґанізація Ірґун Цвей Леумі вимордувала в селі Дейр Ясін 200 арабів, щоб викликати паніку і приневолити арабів до втечі з Палестини. Це було в квітні 1948 року.

З того часу розпочали араби залишати Палестину і оселюватися у таборах в Йорданії, Єгипті, Сирії і Ливані. Правду сказавши, ні одна із згаданих країн не зробила нічого, щоб цих утікачів інтеґрувати. І саме внаслідок цього втікачі з Палестини виробили собі своєрідне „почуття окремішности", а своїм проводом уважають „Орґанізацію Визволення Палестини" в Єгипті, даючи йому повну моральну і матеріяльну підтримку.

Останнім часом над Близьким Сходом з'явилась нова надія на злагоду — совєтський плян замирення. Але до цього пляну поставився Захід із резервою, побоюючись, що за ним криється якийсь новий трюк. Точки цієї пропозиції - пляну такі: Ізраїль мусить залишити окуповані ним після війни 1967 року території; відновлення вільної плавби через Суезький канал, яким може користуватися також Ізраїль; формальне закінчення „облоги" Ізраїлю арабами. І додаткова точка: границі між Ізраїлем і арабськими державами мають ґарантувати т. зв. чотири великі сили.

Першим проти цього пляну виступив уряд Ізраїлю, який твердить, що не може прийняти його з двох причин: поперше — між вели-

(Закінчення на стор. 3-ій.)

Леся Храплива

ЧОМУ ВОНИ НЕ „ОЧАЛДОНИЛИСЬ"?

(1)

У своїй статті „Новорічні думки" („Свобода" з 14 січня ц. р.) пані В. Дорожинська наводить цікавий приклад українського села на Сибіру, в Алтайському краю, яке протягом півстоліття поселення серед маси тубільців зуміло вдержатися українським і не „очалдонитися".

Цей приклад насуває багато міркувань, а перш за все хотілося б піти один крок далі за слідами авторки і проаналізувати докладніше схожості та різниці поміж згаданим винятковим випадком і нашою загальною ситуацією у діяспорі.

Не таємниця, що в загальному у нас діється саме навпаки, як у тому Богом забутому селі: множаться мішані подружжя, рідшають ряди охочих працювати для української справи, українська мова стає для молоді, якщо не незнаною, то в кращому випадку чужою, вивченою мовою. Бувають, звичайно, і світлі вийнятки, яких не слід ставити поза увагою, але важливіше говорити про недоліки, щоб могти шукати доріг для їх виправлення. Тим більше, що чисельно вони переважають.

Спільне в першу чергу і нам і заалтайському селові те, що і ми стараємось і вони стараються зберегти це саме українство. Що нам і їм це українство зберегти необхідно.

Але різниця, і то дуже велика, в тому, що йдеться тут про українство двох різних рівнів. У заалтайських поселенців воно, за всією правдоподібністю, стихійне, майже підсвідоме. Можливо, що саме тому воно таке тривке. Українство на такому рівні ледве чи видержало б життьову пробу в нас.

При вищій загальній освіті, при ширшому погляді на світ, на перехресті різноманітних ідеологій та безідейности, що панують у житті нашого оточення, українство мусить мати необхідно також свій рівень.

Поселенцеві із-за Алтаю не треба, наприклад, знати, чи буде людству більша користь, коли українство збережеться і вкладе свою неповторну пайку у всесвітню духову скарбницю, чи може, навпаки, буде краще та більш „людяно", коли розплинеться безслідно в чужому морі і не дасть нікому нічого. Тоді, коли таке питання і на гадку не прийде українському хліборобові у Сибіру, для українця студента, професіоналіста чи вченого (а таких у нас, на щастя, щораз більше) — це питання ключової ваги, і від його розв'язки залежить, чи залишиться він українцем у своїй совісті й дії. Та розв'язка ця не з простих, вимагає широкого знання, великої духової напруги і вдумливости в інтерпретації фактів. І що куди важливіше — шляхи шукання рояться від укритих пасток, можливих хибних розв'язок.

Це давня й не заперечена досі правда, що кому більше дано, від того й вимагають більше.

Громадяни села за Алтаєм зуміли витворити і вдержати у себе тривку й незрушиму громадську думку. Згідно з цією думкою, наприклад, одруження поміж українцями справа такої ваги, що й не жаль посилати сватів за своїми аж в Україну; і навпаки — одруження з тубільцями — це сором, „очалдонення". Всі мешканці переконані, що так і правильно. А хто думає інакше — той не може числити на пошану в громаді.

Це не новина, що сильна й зобов'язуюча громадська думка — надзвичайно важливий чинник для вдержання спосности спільноти. У нас вона, згідно з історичними ще традиціями, бувала навіть дуже сильною. Вже й не кажучи про села, де громада оцінювала кожен вчинок свого члена, і, коли вважала це доцільним, таврувала його навіть дуже жорстоко. Але й наша модерна провідна верства мала свою, не менш чітко скристалізовану громадську думку про те, що зле, а що добре. Вона вміла також виключати солідарно з-поміж себе „хрунів" чи накладати бойкот на тих, хто зважився на співпрацю чи дружбу з ворогом.

Випадки подивуґідної національної солідарности чи навіть приклади героїчного опору намовам ворога, тоді, коли справа стояла на грані життя й смерти, були в нас можливі власне у великій мірі тому, що одиниць піддержувало своєю думкою громадянство, яке цією піддержкою брало участь у їх подвигах.

Та повернімося тепер до проблем громадської думки у нас, в західньому світі. П. Дорожинська наводила сумні прояви нашого життя, а ми спробуємо прослідити, як реаґує на них наша спільнота.

(Закінчення буде)

Фахівець твердить, що збройні сили ЗСА та СССР достатньо збалянсовані

Ню Йорк. — Колишній директор оціночн о г о відділу в Інституті для оборонної аналізи д-р Джордж В. Ратдженс твердить в опублікованім звіті, що т е п е р збройні сили цієї країни та Совєтського Союзу можна уважати за достатньо збалянсовані під стратегічним оглядом. Він вияснює, що під збалянсованням розуміє це, що „кожна сторона могла б спричинити іншій стороні, без огляду на умовини, серед яких атомова війна могла б початися, такі пошкодження, які важко було б направити". На думку цього фахівця дальше збільшення стратегічних збройних сил не давало б жадній із цих двох держав політичного права заміни на щось ліпше. Президент Ніксон твердив на пресовій конференції, що ЗСА мають „достатні збройні сили", щоб оборонити свої інтереси та щоб дотримати тих всіх зобов'язань у відношенні до інших держав, які вони мають. Ніксон сказав: „Я гадаю, що „достатній стан" (збройних сил) є кращим означенням в цій ділянці, як „вищість" або „рівність" (паритет). Збройні сили СССР, казав Ратдженс, в останньому часі швидким темпом збільшуються, але ЗСА ще їх перевищують.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

ТИЖДЕНЬ ЗДОРОВ'Я ДИТЯЧИХ ЗУБІВ

Понад сто тисяч дентистів у ЗСА цього тижня братимуть участь у 21-му тижні Здоров'я Дитячих Зубів. Цей тиждень призначається кожного року на те, щоб пригадати батькам і дітям про важливість постійної дентистичної опіки. В цей час через телевізію, радіо і пресу інформуватимуть б а т ьків про важливість дитячих зубів і заохочуватимуть їх приводити своїх дітей до дентиста. В різних місцевостях дентисти п е р еводитимуть безплатні перевірки рота, братимуть рентґени і даватимуть поради.

Деякі батьки вважають, що про дитячі зуби не потрібно дбати, бо на їх місці виростуть інші.

Є чотири причини, чому дитячі зуби мають важливе значення:

Поперше — вони потрібні для того, щоб дитина добре пережовувала харчі. Діти в той час потребують багато поживи. Інфекція в дитячому зубі може пошкодити її здоров'ю і спричинити псування сталих зубів, що оформлюються в щепелах.

Подруге — дитячі зуби тримають місце для сталих зубів і помагають їм виходити на їхнє правильне місце. Якщо вирвати завчасу дитячий зуб, то сусідній зуб може всунутися на його місце і заблькувати місце для дорослого зуба. Часами заблькований дорослий зуб залишається в щелепі і пізніше треба його виривати або він може вирости не на властивому місці. Щоб запобігти таким комплікаціям, треба вкладати на зуби клямри.

Потретє — дитячі зуби помагають правильно розвиватися щелепам. Втрата дитячого зуба може спричинити різного роду деформації обличчя.

Почетверте — дитячі зуби помагають дитині виразно говорити. Не маючи переднього зуба, дитина шепелявить, і ця вада може залишитися у неї на ціле життя.

Дитячі зуби треба починати чистити десь після другого року життя. В тому віці не можна змусити дитини самій чистити зуби, одначе треба дати їй приклад. Коли дитина бачить, що її мати й батько реґулярно чистять зуби, вона буде їх наслідувати. Для цього дитина повинна мати спеціяльну м'яку нейльонову щітку і пасту з флюоридом, або лише саму щітку. Дитина повинна чистити зуби після кожного їдження.

По другім році життя дитини батьки повинні відвести її до дентиста. Коли дитина має три роки, вона повинна познайомитися з дентистом і його приладдям. Під час першої візити дентист може легенько почистити дитячі зуби. Пізніше він візьме рентґен і може помастити зуби флюоридом. Якщо дитина має в котромусь зубі дірку, він може пробувати без знечулення направити її. Деякі діти невразливі до верчення зубів.

Початок приятельського зв'язку між дитиною і дентистом може позбавити дитину страху в майбутньому.

Погляд батьків на дентистичні справи має великий вплив на дітей. Якщо батьки самі неохоче йдуть до дентиста, то й їхні діти його боятимуться. Тому не вільно в присутності дитини згадувати про біль зубів або інші неприємні речі, зв'язані із зубами. Часами батьки лякають дітей, мовляв, як не будеш чемний, то візьму тебе до дентиста і скажу, щоб вирвав тобі зуба. Розуміється, налякана дитина боятиметься дентиста.

Мрія про дентистику без болю майже здійснена завдяки модерному (до 300 обортів на хвилину), водою охолоджуваному свердлові, скородіючому знечуленню і рентґенові, що допомагає своєчасно знаходити малі дірки в зубах, виявляти інфекції зуба і ясен. З поміччю рентґену також визначають у дітей стан майбутніх зубів. За дослідами Американської Дентистичної Асоціяції, немає чого побоюватися, що рентґен при дентистичних п е р еглядах може пошкодити дитині. Більше як п'ять років періодичних зубних пересвітлень дорівнюють одному пересвітленню легень.

Усі дентистичні авторитети в Америці погоджуються, що флюорид потрібний для здорового розвитку дитячих зубів. Наукові експерименти доказують, що додавання одної мільйонової частини флюориду до води зменшує кількість дірок в зубах на 60%. Одначе при більшій концентрації він може спричинити на зубах білі плямки.

Флюорид рекомендується вживати жінкам в останніх 6 тижнях вагітности, а дітям — реґулярно від народження до 13-го року життя. Крім цього, дітям, які вживають флюородит за рецептою треба мастити зуби флюоридною речовиною. Накладання додаткового флюородиту корисне навіть у тих місцевостях, де флюорид знаходиться у воді.

Д-р Іван Дороцак
дентист

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В 1968 РОЦІ

(7)

— Зустріч з през. Джансоном на бенкеті в Ню Йорку; участь української групи; — Й. Лисогора, В. Бакада, Ст. Яреми й ін. Йосип Лисогір призначений на голову Українського Відділу у Всеамериканській Раді в Крайовім К-ті Демократичної партії.

ЛИСТОПАД

1 — Верх. Архиєпископ Кардинал Й. Сліпий відправив Богослужбу в соборі св. Петра в Листопадові Роковини.

1-3 — Святкування в Ню Йорку з нагоди 50-річчя Листопадового Чину й створення УГА. З'їзд учасників Листопадового перевороту у Львові, зустріч з громадянством, Богослужби, Ювілейна Академія. Голова Крайового К-ту — д-р Іван Козак.

2 — Д-р Всеволод Яворський, лікар, помер на 45-му році. в Потакеті, Р. Ай.

3-17 — Мистецька виставка Клима Трохименка в Ню Йорку.

5 — Заклик Митрополита Кир Амврозія Сенишина про гідне відзначення 10-річчя Митрополії УКЦеркви в ЗСА.

Засідання Екзекутиви УККА, присвячене 100-річчю „Просвіти". Підписання відповідного заклику.

7 Конференція УГВР у Ню Йорку на тему „Природа й розвиток сучасної боротьби в Україні на тлі рухів за свободу у світі".

8 — Відзначення 900-річчя Кам'янця Подільського в УВАН в Ню Йорку.

— Панель в ЛМКлюбі на тему 75-річчя „Свободи" і 35-річчя „У к р а їнського Тижневика".

— Президент УККА проф. Л. Добрянський і президент КУК о. д-р В. Кушнір вислали ґратуляційні депеші Ричардові Ніксонові.

— Екзекутива УККА: справи шкільництва й організаційні.

9 — Хіротонія в Бавнд Бруку архимандрита Йови Скакальського на єпископа УПЦеркви на Південну Америку.

9-10 Відзначення 30-річчя відродження Карпатської України в Торонто. Гол. промовець — Юліян Ревай; приявний кол. голова Сойму Авг. Штефан.

10 — Концерт в Карнеґі Голл в Ню Йорку 26-річного українського піяніста з Києва Олекси Слободянина, — першорядні американські рецензії.

14 — Загальні Збори Спілки Образотворчих Митців у Торонто, Канада. Голова — Богдан Стебельський.

15 — Виступ Юрія Стефаника з Едмонтону, Канада, в ЛМКлюбі в Ню Йорку на тему „Трагедія і тріюмф роду Стефаників".

15-24 — Мистецька виставка Марії Гарасовської-Дачишин в Чикаґо.

17 — Інтронізація Єпископа УПЦеркви в ЗСА Владики Олександра в Чикаґо.

— Відзначення у Вінніпеґу 50-річчя з дня заснування Української Академії Наук в Києві.

— Приїзд голови ВО УНРади д-ра А. Фіґоля з Мюнхену до ЗСА — 21-го — приїзд проф. В. Кубійовича з Сарселю, Франція. — спільні зустрічі з громадянством у Дітройті, Ню Йорку, Нюарку.

22-23 — 19-ті Збори Всеамериканської к о н ференції для боротьби проти комунізму в Ричмонді, Ва., — д-р В. Душник з УККА обраний на голову Вик. К-ту Конференції.

23-24 — 12-ий Крайовий З'їзд СУМА в Ню Йорку. Голова — мґр Євген Гановський.

— 1-ий З'їзд працівників Союзівки за 15 років її існування.

24 — 20-річчя Торонтської Єпархії УКЦеркви й архипастирських свячень Єпископа Ізидора Борецького.

— Відзначення у Вінніпеґу 25-річчя з дня заснування Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН).

— Відзначення у Чикаґо 75-річчя „Свободи" і 35-річчя „Укр. Тижневика". Промовці — редактори Б. Кравців і З. Снилик.

30 — Ювілейний бенкет в Ню Йорку з нагоди 40-річчя ОДВУ з участю голови ПУН'у Олега Штуля-Ждановича з Парижу.

30 — 8-ий Конгрес українців Арґентини. Голова — д-р В. Іваницький.

— УВАН і Військово-Історичний Інститут при НТШ в Ню Йорку — спільне відзначення 50-річчя державности Західньої України.

— У листопаді проголошено спільну Заяву Греко-Католицького і Православного Єпископату в Пряшеві на Словаччині в справі взаємної толеранції та мирного ладнання суперечок.

ГРУДЕНЬ

1 — Перше в Канаді відзначення 75-річчя „Свободи" в Ст. Кетринс, Онт. Промовець — ред. А. Драган.

— Концерт оперового співака Андрія Добрянського в Тавн Голлі в Ню Йорку; дуже прихильні рецензії.

3 — Отець Роман В. Боднар, парох в Елизабеті, Н. Дж., помер на 54-му році.

— Похорон у Рочестері погиблого в Півд. Кореї внаслідку трагічної помилки 20-річного вояка Мирона Чолача.

5 — Гнат Мартинець, видатний педагог і громадський діяч, помер у Мюнхені на 87-му році.

7-8 — 13-ий З'їзд Т-ва кол. Вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки в Ню Йорку; голова — Микола Грицков'ян.

— Святкування 100-річчя „Просвіти" у Вінніпеґу; з'їзд культурних діячів, бенкет, — гол. промовець о. д-р В. Кушнір, — ювілейний концерт — промовець ред. І. Кедрин.

— Дирекційна Рада ЗУАДК у Філядельфії.

8 — 1-ше число відновленого місячника „Конґресові Вісті", Ню Йорк, ред. Л. Полтава.

11 — Д-р Ярослав Шипайло, кол. адвокат в Коломиї, помер у Торонто на 84-му році.

12 — Д-р вет. Степан Ґуляй, помер у Юніон Гров, Віск.

13 — Вечір АДУК на пошану поета В. Гаврилюка з Монтреалю у ЛМКлюбі в Ню Йорку.

15 — Прем'єра документального фільму „Україно, в Твоєму імені живу"; кінооператор Я. Кулинич.

— 20-річчя „Гомону України".

— 15-та річна виставка ОМУА в Ню Йорку.

— Концерт Тетяни Аро з Італії, сопрано, в Ню Йорку.

13-15 — Шаховий турнір Української Спортової Централі Америки і Канади в Торонто. Першість українців ЗСА і Канади на 1968 рік здобув д-р О. Попович. Господар турніру — УСТ „Україна", Торонто.

20 — Іван Самокішин, арт.-співак, помер у Трентоні, Н. Дж., на 54-му році.

20-22 — Пленарна сесія Секретаріяту СКВУ у Торонто, Канада, під проводом о. д-ра В. Кушніра. Приявні митрополит Максим Германюк, правосл. архиєпископ Мстислав, Йосип Лисогір і всі інші члени Секретаріяту.

25 — Різдво Христове за новим стилем. Архипастирські послання, Богослужби, святкові числа газет.

— Валентин Новицький, громадсько - п о літичний діяч, помер в Ню Йорку на 54-му році.

26 — Д-р Софія Парфанович, лікар, письменниця, громадська діячка, померла в Дітройті на 71-му році.

— Ростислава Темницька, учителька музики, вдова по кол. міністрі УНР Володимирові Темницькому, померла в Пассейку, Н. Дж.

27-30 — Участь проф. Юрія Шевельова і проф. Ярослава Рудницького в кон-

(Закінчення на стор. 3-ій.)

ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ РІЧНИЦІ ГОЛОДУ

Минуло 35 років, як над українським народом стряслося велике лихо — створений червоною Москвою штучний голод 1932-33 рр., від якого вимерли мільйони неповинних людей. Було то підступне, народовбивство з політичних мотивів, що супроводжувалося розгромом української культури: розстрілом талановитих письменників, арештами науковців, розгромом УАПЦ, мистецького об'єднання „Березіль" та інш. Цією жорстокою й злочинною розправою нація була настільки послаблена біологічно і пригомшена психічно, що минуло майже 30 років поки вона почала вилонювати людей, здатних на спротив в обороні національної субстанції і прав народу.

Але комуністичний режим і досі тримає цю страшну подію під заслоною: нічого про голод не написано і не говориться, люди не сміють ушановувати пам'ять своїх близьких, що тоді загинули. Це повинні робити ми — українська еміграція. Ми повинні відзначати хоч кожну п'яту річницю голоду і цим відсвіжувати почуття непримиримости до Москви та показувати молодшим ґенераціям зразок „співпраці" Москви з Україною. Особливо потрібно було відзначити роковини голоду в цьому році, бо події в Чехо-Словаччині створили для цього відповідне тло.

У пресі появилося цього року кілька статтей про голод, автори яких підкреслювали потребу відзначення 35-ої річниці голоду, але, на жаль, цю важливу справу занедбано. Знаємо, що Консисторія УПЦеркви визначила першу неділю червня для відправлення панахид по жертвах голоду. Очевидно, більшість священиків такі панахиди відправили, але не чути, щоб десь у ЗСА відбулися жалібні збори чи маніфестації з приводу 35-ох роковин голоду. Не чути, щоб тему про голод пророблялися цього літа по таборах для молоді, на курсах українознавства, по школах українознавства чи по студентських клюбах. Головна Управа ДОБРУС'у, вітаючи Конґрес СУСТА, просила Управу влаштувати кілька доповідей про голод і пропонувала безкоштовно англомовну брошуру про голод для розповсюдження серед американського студентства, але ніякої реакції на нашу пропозицію не було. Чому б, напр. Управі СУСТА не звернутися через радіо до студентства в Україні і звернути увагу молоді на роковини голодової трагедії?

В УССР заборонено згадувати про голод, бо комуністи приховують свій злочин сподіваючись, що український народ забуде про нього. Але чому ми мовчимо, чому не пригадуємо людям в Україні про вандальську розправу з народом? На протязі цього року сумного ювілею лише Гол. Управа ДОБРУС'у переслала звернення до українського народу через радіовисильні в Римі і Мюнхені, а наші центральні провідні організації не приділили уваги цій справі. Невже і ми, приспані американським добробутом, забудемо про це народовбивство, про мільйони заморених голодом наших братів.

На фоні згаданої індиферентности хочеться з признанням відмітити вартісну ініціятиву філії ДОБРУС'у в Рочестері, що влаштувала в неділю 10-го листопада ц.р. відзначення 35-ліття голоду, яке пройшло з повним успіхом. Відзначення складалося з панахид по укр. церквах і поминального обіду з офіційною частиною. На запрошення Управи філії ДОБРУС'у у відзначенні взяли участь представники більшости організацій. На панахиді в УПЦеркві св. Покрови були присутні з власними прапорами відділи ООЧСУ, ОбВУА, СУМА, ОДУМ, 1-ої Дивізії УНА, ДОБРУС'у і Товариство Прихильників УНР. Церква була заповнена людьми. Співав церковний хор. Священик о. П. Сірик сказав зворушливу проповідь про голод, який він перетерпів на Кубані. Там станиця Полтавська та чимало інших майже цілком вимерли з голоду.

Після панахиди всі присутні направилися до Козачого Народного Дому. За столами розмістилося понад 250 осіб, а серед них чимало молоді і дітей. Коли прибув посадник міста, містер Френк Лемб, голова філії ДОБРУС'у п. А. Калиновський відкрив коротким словом жалібне зібрання і передав ведення його відомому громадському діячеві докторові Тимочкові. По відспіванню американського гимну вшановано однохвилинною мовчанкою пам'ять жертв голоду, а також Петра Павловича, бувшого голову ДОБРУС'у, що помер у березні ц.р. Присутні на обіді хористи проспівали „Вічная пам'ять!" Потім д-р Тимочко представив доповідача інж. А. Гудовського, голову Гол. Управи ДОБРУС'у. Доповідач накреслив образ голодової трагедії і розгрому української культури, переведених з метою ослаблення нації та зведення її до стану колонії.

В мистецькій частині пані Л. Карабіневич продеклямувала з експресією вірш І. Качуровського, а потім під її режисурою виконано інсценізацію „Голод" в двох частинах з участю п. Орисі Костенюк та акторів-аматорів. На цьому закінчилася програма жалібного зібрання і почався поминальний обід. Отець Петро Сірик прочитав молитву і поблагословив страви. Обід був приготований зразково групою жінок членів ДОБРУС'у і сестричок під керівництвом п. Марії й Михайла Ликових. Під час обіду виступав з промовою посадник міста, а потім д-р Тимочко представив присутніх на обіді голову відділу УККА д-ра Вілляма Андрушина та представників інш. організацій і визначних громадян. Група ОДУМ'івок добре обслуговувала гостей при столах. Член Управи ДОБРУС'у висловив щиру подяку всім, що підготували відзначення 35-ої річниці штучного голоду, а також тим, що численно зібралися на відзначення.

Поминальний обід закінчився молитвою і співом національного гимну. Управі філії ДОБРУС'у належить подяка за ініціятиву й переведення вартісної справи. Будемо сподіватися, що українська громада в ЗСА, а особливо молодечі організації, не допустять до того, щоб голодове народовбивство відійшло в забуття.

А. Г.

„Радянська Україна" містить матеріяли проти самостійности Біяфри

Київ. — Слідом за „центральною" московською пресою, яка постійно виступає проти змагання Біяфри за відділення від центрального окупаційного уряду Ніґерії, „Радянська Україна" також помістила статтю під наг. „У найманців Біяфри", за туніським журналом „Жьон Афрік". У передмові „Радянська Україна" бере в лапки саму назву проголошеної незалежної Республіки Біяфри, називає біяфрійців „сепаратистами із східньоніґерійських районів", так, як називала вже в 1917-20 роках московська преса українців „із южних районов Росії", коли Україна була відновила свою державну незалежність. Людність Республіки Біяфри, що з армією відбиває атаки центрального імперського уряду Ніґерії, газета „Радянська Україна" називає сепаратистами, які, мовляв, „запродались імперіялістичним колам Заходу, насамперед Америки" . . . „Радянська Україна" змушена Москвою виступати проти національних справедливих аспірацій інших народів у боротьбі за власну державність, бо ця газета виконує волю імперського московського центру. Совєтський Союз посилає імперському уряду Ніґерії велику допомогу, виступаючи таким чином ще раз у ролі світового реакційного жандарма, цього разу не тільки в Европі, а й у Африці.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В ЮГОСЛАВІЇ

Поет Ростислав Братунь відвідав українців в Юґославії

В місяці червні м. р. відвідав українців в Юґославії український поет зі Львова, Ростислав Братунь. Він побував у кількох місцевостях, де проживають українські поселенці, щоб познайомитись з їхніми культурними досягненнями й життям.

Відвідавши редакцію „Руске Слово" в Новому Саді, він розказав про зацікавлення в Україні життям українців в Юґославії.

У нас на Україні — говорив він особливо в останні роки, поширилось зацікавлення всім, чим живуть наші брати українці за межами Радянської України. Нас цікавить усе: як і чим живуть українці в Юґославії, які проблеми вирішують в суспільному та культурному житті, яких доля і важкі життєві обставини у пошуках шматка хліба, закинула в інші землі, які їм потім стали рідними, де вони знайшли свою домівку, як вони бережуть любов до рідної української землі, мови і пісні, культури. Це цілком закономірно, бо відірваність від рідної країни завжди посилює потяг до неї.

Мені особисто доводилося побувати в Канаді, зустрічатися з українцями і відчути це горіння кровного зв'язку трудової еміґрації до України. Це саме можу сказати й про зустріч з українцями, які живуть у Франції і в близьких соціялістичних країнах — Польщі і Чехо-Словаччині.

Якось так сталося, що життя, думи й поривання однієї з віток великого українського народу — русинів у Юґославії залишалося для нас своєрідною невідомою землею, яку ми, з окрема за останні роки, почали для себе відкривати і відчули, що вітка вічнозеленого українського дерева, яка тут розвивається вже понад двісті років, має невичерпні життєві сили. Наші брати з гордістю гірських орлів бережуть батьківські заповіти вірности рідному народові.

Мені приємно говорити про досягнення в розвитку духовних надбань українців-русинів, про їхню своєрідну літературу, мистецтво, книговидання, а також про школу й науку, про пресу й радіомовлення, до речі про всі ті невичерпні джерела народности, які дають життєву силу для розвитку й розквіту всіх ділянок культурного життя наших братів у Юґославії.

Українські передачі в Банялуцькому радіо

В Банялуцькому радіо висилаються передачі українською мовою, які складаються з таких частин: наша хроніка, культурна рубрика, молодь і події, курси української мови та інші матеріяли й актуальності з культурного та громадського життя нашого населення.

В окремих передачах „Українська пісня", яка транслюється з коментарами сербохорватською мовою, редакції банялюцького радіомовлення намагаються задовольнити бажанням численних слухачів, не лише українців, які з зацікавленням слухають українські народні пісні. Таким способом члени редакції не будуть більше відписувати на листи слухачів, а відповідатимуть через етер і сповнятимуть їхні бажання.

Відповідаючи на анкету, яку провели редакції, велике число слухачів різних народностей дуже похвально висловились про українські передачі, бажаючи частіше слухати українські пісні з поясненнями, щоб їх ліпше розуміти.

Членом редколегії і диктором українського радіомовлення в Банялуці є талановитий поет Павло Головчук, дикторками працюють ще Надія Сапрун і Емілія (Мілька) Канюга-Бобрик.

Також поет Юлій Бормош-Кум'ятський відвідав українців Юґославії

В місяці липні м. р. українців Юґославії відвідав відомий поет Закарпаття, Юлій Бормош-Кум'ятський, якого зовуть „поетом трембітарів", бо в своїх поезіях часто оспівує життя карпатських українців, верховинських лісорубів та вівчарів. Закарпатський поет є відомий серед українців Юґославії, бо його твори часто перекладав на говірку бачванських український поет М. Ковач.

Відвідавши редакцію „Руського слова" в Новому Саді, Ю. Бормош-Кум'ятський сказав: — Їдучи до Юґославії я роздумував, як вітати своїх братів українців-русинів, як відшукати джерела, які б освіжили мої знання про життя-буття братів на юґославських землях, — та мені пощастило. В редакції „Руського слова" я зустрів щирих товаришів, які мені показали всі видання і які я з захопленням розглядав. Мені приємно було вимінювати свої думки живим словом, почути їхні творчі пляни. Я бажаю, щоб співпраця між нами, юґославськими русинами-українцями та закарпатськими українцями міцніла, щоб щороку плоди співпраці були багатішими.

Зустріч української молоді в Юґославії

В днях від 1-11 серпня м. р. відбулася в Руському Керестурі, Юґославія, зустріч української, високошкільної молоді. Зустріч ця мала за завдання, щоб молодь чогось навчилась, тому й програма зустрічі була складена так, щоб молодь присвоїла собі якнайбільше знань про Україну.

На зустрічі прочитано такі лекції: Ситуація українців в Юґославії — Янко Сабадош; Про значення українського бачванського діялекту — Дюра Латяк, редактор „Руського слова"; Про історію танців і про стан українських танців в Юґославії між двома св. війнами — Роман Мизь.

Учасники зустрічі багато говорили про те, чому на неї не прибула українська молодь з Польщі, а головним чином з України, „чому-то взагалі у нас нема материнських крил — пише Михайло Дробняк у репортажі про цю зустріч, які би вміли нас пригорнути до себе і в погану і в хорошу хвилину"

В зустрічі взяла також 9-членна делеґація української молоді з Пряшівщини.

Вистава п'єси „Маруся Богуславка"

В серпні театральний гурток ім Т. Шевченка в селі Принявор в Юґославії дав виставу п'єси „Маруся Богуславка". Вистава мала великий успіх і її повторили.

Після двох успішних вистав у себе дома, приняворські аматори дали виставу також в сусідніх селах Лішні і Хорвачан. Також там наші переселенці радо прийняли аматорів та масово прибули на виставу. Виступали ще в селах Інджія, Вербас і Куля.

Виступи приняворського театрального гуртка в кожній місцевості збуджували українську національну свідомість.

Нова книжка М. Кочиша

У Видавництві „Руске Слово" в Новому Саді, Юґославія, появилася нова книжка М. Кочиша п. з. „Осушени Слизи" (Осушені сльози). Книжка написана українським бачванським діялектом і призначена для українців, що проживають в Юґославії.

Музично-літературний попис „Червона Ружа".

В днях 10 і 11 серпня б. р. в місцевості Руський Керестур, Юґославія, відбувся музично-літературний попис „Червона Ружа 68", що його вже від кількох років влаштовують українські переселенці в Юґославії.

На програму попису склалися: малярська виставка українських малярів в Юґославії, змагання співаків, танцювальні виступи, музичні пописи тамошніх українських музичних гуртків тощо.

В пописі взяв участь Піддуклянський народний ансамбль з Пряшева, який після виступів на пописі, дав свої мистецькі пописи в багатьох містах і селах Юґославії, де живуть українські переселенці.

Степан Жепецький

ВАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

БОРИС ЮРІЄВИЧ ІВАНИЦЬКИЙ

(8. 3. 1878 — 4. 4. 1953)

Минуло п'ятнадцять років, як в Дітройті помер проф. Борис Ю. Іваницький. Це болюча втрата для українського народу, а особливо для українських лісників, української науки про ліс.

Великий громадянин-патріот, визначний суспільний діяч і основоположник української лісівницької науки — народився 8-го березня 1878 р. в м. Сумах на Харківщині. Батько Юрій, агроном, мати Людмила Ковальська, українізована полька, давала йому початки науки. Вчився в реальній школі в Сумах, а як студент вибрав Лісовий Інститут, маючи нахил до усамітнення, любов до природи та може й патріотичний момент заважив, коли він розумів, як слабо заступлена українська лісівницька наука, яка найбільше потребувала добрих, вчених лісників.

Після закінчення ліс. студій в Петербурзі в 1902 р. працював в лісах України, — короткий час і поза її межами. За свою громадсько-політичну діяльність був переслідуваний поліцією і мав труднощі із влаштуванням на працю. Вже в 1907 р. появляється його перша наукова праця на дуже пекучу тему на Україні, п. з. „Як збутися ярів і пісків".

В 1917 р. організує Лісовий Відділ при Генеральнім Секретаріяті, а пізніше Лісовий Департамент при Міністерстві Зем. Спр., та Всеукраїнську Лісову Спілку.

Після евакуації став лектором лісівництва в університеті в Кам'янці Подільському в 1919-20 рр.

На еміґрації в Польщі і Чехо-Словаччині працював для укр. ліс. науки. В Подєбрадах в Чехо-Словаччині брав активну участь в орґанізуванні Української Господарської Академії. Викладав дендрологію, лісовирощення та лісову політику, був деканом Агр.-Ліс. Факультету та ректором Академії.

Перед 2-ою світовою війною був професором Сільсько-Госп. Ліцею в Черниці біля Львова.

На еміґрації в Німеччині продовжував наукову-педагогічну працю в Укр. Техн.-Госп. Інституті, де був керівником Наукового сектора, а пізніше ректором.

За все своє трудолюбиве життя видав коло 40 праць з лісівництва, головна праця — монографія п. з. „Ліси і лісове господарство на Україні" в двох томах, 320 ст., видання Укр. Наук. Інституту у Варшаві, в 1936 і 1939 рр.

Доживав віку в свойого сина інж. Бориса в Дітройті, де помер 4 квітня 1953 р. Відбулися величаві похорони, в яких взяли участь: Архиєпископ Мстислав, Українське Православне Духовенство, представники УНРади з Ню Йорку, Т-ва Прих. УНР, Т-в. Укр. Інженерів, УРДП, ОДУМ, Т-ва ОБУЛІД та інші широкі кола громадянства.

З ініціятиви Групи УВАН в Дітройті під головством проф. І. Розгона, а пізніше і ініц. автора цих рядків відбувалися поминки і вшанування пам'яті Покійного в 1-шу, 5-ту і 10-ту річниці смерти — з доповідями, спогадами і виставками творчости та появлялися статті в укр. пресі про його життя і діяльність.

На цвинтарі Еверґрін в Дітройті, де спочив Покійний, на могилі відбуваються щорічно поминки і жалобні відправи, а вдячні укр. лісники складають вінки з віття лісових дерев.

Побажаним є, щоб увікопічнити великого патріота-громадянина, визначного суспільного діяча і найзнатнішого укр. лісника в тривалій формі.

Ярослав Зубаль

600 глядачів оплескували прем'єру дитячої оперети „Лісова Царівна"

Клівленд, Огайо. — Понад 600 малих і дорослих глядачів у Пармі, Огайо, в тому й багато з Клівленду, оплескували в залі школи св. Йосафата молодих виконавців та молодих музик з рідних шкіл і Молодечого Хору, які взяли участь у першій виставі нової оперети для дітей і молоді „Лісова Царівна", лібретто Леоніда Полтави, музика проф. Василя Овчаренка. Крім показу оперети п'ятого січня, хор „Дніпро" в народних строях виконав низку колядок в обробці К. Стеценка, С. Людкевича та Д. Бортнянського, заповідала Маруся Стрийська. Першу виставу „Лісової Царівни", різдвяно-новорічної оперети, здійснив диригент хору „Дніпро", Молодечого Хору і Оркестри маестро Євген О. Садовський, який диригував на виставі струнною оркестрою. Головну ролю хлопчика Василька виконувала учениця А. Осадців, яку, як і ін. юних виконавців, не раз оплескували під час вистави за окремі вокальні точки. Вимовні романтичні танки виконувала 10-членна балетна група „сніжинок", учениць 3 і 5 кляс, під мелодійну українську музику. Оригінальні декорації для відтворення української зими і хатини зладив для цієї вистави Т. Білінський. Вранці того ж дня хор „Дніпро" під диригуванням Є. О. Садовського співав Службу Божу, яку частково було показано через місцеву телевізійну мережу, з відповідними поясненнями англійською мовою.

Відділ УККА в Рочестері відзначив 100-річчя „Просвіти"

В неділю 8-го грудня, в приміщенні Українського Дому при 1492 Кліффорд Аве. відбулися ширші сходини громадянства, присвячені відзначенню сторіччя „Просвіти". Про відзначення річниці подбав провід Екзекутиви УККА. До речі, 8-го грудня 1868 року була теж неділя.

Сходини відкрив Михайло Єйна, член Екзекутиви Відділу УККА, в заступстві голови адвоката Василя Андрушина. Доповідав проф. Борис Губка. Він представив перебіг і зріст Товариства у всіх періодах від заснування аж до цілковитого його упадку, спричиненого московсько-комуністичними загарбниками України. Згадав основоположників Товариства і всіх працівників у кожному періоді. Висвітлив наслідки муравлиної праці Матірного Товариства, філій і читалень „Просвіти" на низах, у піднесенні національної свідомости серед загалу.

Після доповіді до слова зголосилися ще Володимир Кольцьо, інж. Святослав Зобнів, інж. Гриць Мельник і Микола Ґудзоватий. В. Колцьо й інж. С. Зобків розказали, як вони працювали у філіях і читальнях „Просвіти" у своїх місцевостях і які були наслідки. Інж. Г. Мельник і Микола Ґудзоватий заохочували складати вкладки до Національного Фонду УККА, представивши ціль, завдання і яку важливу роботу виконує УККА для добра нашої загальної справи на терені З'єднаних Стейтів Америки. Коли вже до слова ніхто не зголошувався, М. Єйна подякував доповідачам і присутнім за участь і на його пропозицію сходини закінчено відспіванням „Не пора, не пора..."

Д. К.

Бріджпорт, Конн.

50-ТІ РОКОВИНИ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

З нагоди святкувань 50-ліття Української Незалежности місцевий Відділ УККА влаштував репрезентативний Бенкет і Баль 21 вересня 1968 р. в репрезентаційному готелі Стратфілд-Мотор.

В бенкеті брали участь державні мужі як сенатор А. Рібікофф, бувший губернатор стейту Конн. і амбасадор до Еспанії Дж. Ладж з дружиною. Проф. Микола Степаненко — віце-президент УНР в екзилі, стейтовий сенатор Е. Колдвел, який заступав перешкодженого посадника міста Бріджпорту Г. Кифрена. Були також зарепрезентовані всі Відділи УККА, стейту Конн., та не було представника з централі УККА. Голова місцевого Відділу Анатолій Фалько і голова Комітету гарно вив'язався з своїх завдань.

Тостмайстром був Едвард Попель скарбник Укр. Робітничого Союзу, який добре вів праграму бенкету. Оформленням програми і програмової книжки зайнявся М. Стахів.

Бенкет почався о год. 6.30 вечора в присутності понад 250 осіб. Почесні гості засіли при головних столах і тоді о. Ярослав Шуст, парох укр. кат. церкви, провів вступну молитву по українськи, а о. Сергій Пастухів парох укр. прав. церкви св. Покрови по-англійськи. Дівчата Христя Сливінська і Людмила Фальк в народних строях привітали всіх гостей старим українським звичаєм, хлібом і сіллю. Голова місцевого від. УККА Анатолій Фалько привітав всіх гостей та передав ведення програми тостмайстрові Е. Попелеві. Пан Попель представив присутнім почесних гостей, які сиділи за головними столами, опісля попросив сенатора А. Рібікоффа до слова. Сенатор Рібікофф підчеркнув, що між народами Радянського Союзу проявляється сильний націоналізм, бажання самовизначення і самоуправи. Недавня інвазія на Чехо-Словаччину вказує на внутрішнє послаблення комуністичного режиму, і що дні совєтського тоталітарного режиму є почислені. Прийде день, казав сенатор, коли всі народи за залізною куртиною, в тому й український, діждуться волі. Ми всі тут в Америці мусимо їх піддержувати і показати їм, що вони не самі у своїх стремліннях до самостійности. Слідуючим промовцем був проф. М. Степаненко. Він закликав до єдности, жертвенности та невтомної праці для зреалізовання ідеалів цілого українського народу.

Привіт від посадника міста Г. Каррена передав стейтовий сенатор Е. Колдвел, заявляючи, що як довго Г. Каррен буде посадником міста Бріджпорту, то день 22 січня буде проголошений „Українським Днем", і синьо-жовтий прапор буде повівати над будинком Міської Управи.

Останнім промовцем був кол. губернатор стейту Конн. і приятель українців Дж. Ладж, який перший в столиці Конн. Гартфорді проголосив день 22-го січня „Українським Днем" і дозволив вивісити над капітолем укр. національний прапор. Говорив він про теперішнє положення Америки, яка хилиться щораз слабшою у відношенні до комуністичного світу, та закликав американський нарід до сильної постави і чину проти загрози комунізму у вільному світі. Свою промову губернатор Дж. Ладж закінчив словами „Слава Ісусу Христу", за що публіка нагородила його бурхливими оплесками і повстанням з місць.

Тостмайстер відчитав телеграми з привітами від організацій.

На закінчення бенкету провів молитву о. протопресвітер І. Багнівський, парох укр. православної Автокеф. церкви Пресв. Тройці.

Розвагову частину бенкету започаткувала всім відома п. Галина Андреадіс. Вона вміло відспівала арію Матері з опери „Катерина", „Друзі вперед" і „Любім Україну". Присутні примусили солістку заспівати ще одну пісню.

Опісля танцювальна група „Дніпро" під керівництвом Роми і Павла Черепаня та Фреда Симона виконала добре два укр. народні танки, за що публіка обдарувала їх бурхливими оплесками. До танців приграває на акордеоні Юрій Керичинко.

При звуках знаної оркестри „Амор" студенти почали баль, який продовжувався до 1-ої год. ранку в приємній і ультурній атмосфері.

Культ. Осв. референт
Мирослав Стахів

Дім ім. Івана Франка у Торонті

У Торонті при вул. 35 Гай Парк Ґарденс існує український Дім для старших осіб під назвою „Пансіон ім. Івана Франка". Дім приміщений у гарній дільниці і добре ведений. Багато зацікавлених, навіть чужих осіб, проходять оглядати його, але найбільшою його хибою є те, що він на Онтеріо — замалий. Має тільки кімнати для 24 осіб, а багато більше старших і безпритульних бажали б у ньому поселитися. Тому управа Дому рішила побудувати більший дім, бодай на 100 мешканців за зразкове ведення Пансіону. Уряд провінції Онтеріо признав дотавіку, а пов'язують дім і йовиплатять тоді, коли буде закуплена площа і започаткується будова. Управа розпочала збіркову кампанію і створено два комітети. Почесний, який очолюють обидва Владики Михаїл і Ізидор, та Діловий, який очолює д-р Глібович.

Наше громадянство зрозуміло важливість того діла і починають напливати пожертви. Уже закуплена гарва, простора площа на Етобіко і як тільки будуть полагоджені всякі формальності — почнеться будова.

Це не тільки торговельне підприємство, а й певна суспільна станиця з суспільними та культурними цілями. Тому й управа пансіону та його мешканці не обмежуються до формалістичної адміністрації та до коротання віку, а пов'язують дім і його діяльність з ширшим світом.

Кожний розуміє потребу такої установи. Досить приглянутися, як щасливо проживають мешканці у своїй рідній атмосфері, в рідному релігійному середовищі. Управа дому дбає про те, щоб мешканці не відчували нудьги й порожнечі життя. Голова пані Пастернак завела усякі ручні роботи. В домі є ткацький варстат, на якому ткають гарні шалі, рушники та скатерті. Виплітають кошики, роблять штучні квіти, та інші дрібні прикраси. Та не тільки праця зорганізована, але й розваги. Наша молодь часто відвідує мешканців і розважує танками, співами та декламаціями. Це має велике виховне значення для нашої молоді. В часі великого добробуту пошана для старших відходить на дальший плян, а це дає щораз то меншу можливість черпати знання, любов і національну свідомість, що є необхідним чинником у вихованні молодого покоління.

Пансіон взяв активну участь у репрезентативній виставці Суспільної Служби.

18 і 19 жовтня влаштувала Суспільна Служба Торонта в кількох школах культурний фестиваль. У виставці взяло участь 60 торонтонських організацій, англійських і різних етнічних груп. Шкільна Рада запросила і наш Пансіон до участи у фестивалю. Виставку влаштовано за ініціятивою пані Пастернак. Багато праці присвятила виставці пані Василик від Шкільної Ради. Виставка була дуже дбайливо підготована і звертала на себе увагу старших громадян і молоді. Своє признання висловили посли до федерального уряду й до провінційного парляменту та радні міста. Таким чином наші пансіонери дістали заслужене признання і зрозуміння від ширших кругів торонтського громадянства.

Марія Коваленко

ХТО ВОНА БУЛА

(ПРО „ІМОСТЬ" П. СОФІЮ ЛОТОВИЧ)

Недавно вичитала я у „Свободі' 'вістку, що померла „імость" сл. п. Софія Лотович.

Я запам'ятала Покійну. Вона походила з Борислава, де мій батько, о. І. Ліщинський ,був довший час парохом. Борислав славився своїми копальнями нафти й земного воску; відомий теж із творів Франка.

Батьки покійної належали до тих небагатих бориславців, на яких терені прийшла нафта й вони ненадійно забагатіли, ставши поруч Терлецьких, Сасиків та інших, знатнішими громадянами „нафтярами". Про Мочурада з Горішнього Потока всі дізнались, коли він став т. зв. „вибушником" і новим щасливцем.

Борислав колись мало свідомий, тоді, напередодні першої світової війни, проявив велику активність. Завдяки директорої копалень нафти, інж. Филипові Левицькому, що підбирав свідомих національно молодих інженерів фахівців та робітників до своїх копалень, більшала українськість, заникала несвідомість і москвофільство. Борислав став і осередком січово-стрілецького руху, де проводили — Антін Максимович, Лев Лепкий, Теодозій Бундяк, тоді студенти, та інженери з фірми Ф. Левицького, зокрема пізніший сотник УСС Клим Ґутковський, що вславився в карпатських боях.

З бориславцями були організаційно зв'язані і сусідні деякі села, головно Ясениця Сільна, де директором школи був Гриць Коссак, який улаштовував разом з інж. Климом Ґутковським спільні боєві вправи в горах. Пізніше, за війни, Гриць Коссак став командантом УСС.

Бориславські нафтові робітники радо горнулись до стрілецької організації.Вони конкурували своїми одностроями з польськими „стшельцами", що одягами попелястої краски, уподібнювались до австрійського війська. Наші стрільці носили однострої бронзоваві, вони були практичніші і кращі: як тепер в інших арміях. Чула я від мами, що мій вуйко Льоньо Лепкий проєктував ці стрілецькі шапки „мазепинки" і мандури", „прикладаючи до трави й до землі різні шматки сукна — чи вони зливаються, щоб менше було їх видно. Ишлося про так зв. засаду мімікрії, достосування до терену. Вуйко грав теж на гітарі і складав стрілецькі пісні. Між іншим. популярні „Журавлі" були скомпоновані в Бориславі.

Згадуючи про бориславських стрільців, годі не згадати про тих знатніших робітників, що залишили своє ім'я в історії визвольних змагань. Наприклад, такий Трофим Янів — отаман, командант одеського фронту, що йому присвятив свій спогад Юрій Липа, це бориславський нафтовий робітник. Таким теж був С. Турок, командант автопанцерного дивізіону київських Січ. Стрільців, і ще багато інших бориславців, звичайних робітників, визначились у визвольній війні. Це знаю з оповідань учасників.

І до війни бориславці вже славилися. Вони виступали під командою сотника Клима Ґутковського, як показова частина на Січово-Сокільському Здвизі у Львові 1914 р. Їх боєві вправи на площі Сокола Батька прийняли тисячі глядачів громом оплесків.

На тому здвизі був і батько покійної С. Лотовичевої. Хоч не належав до ентузіястів українства, але вернувся зі здвигу захоплений тим, що пережив. Вбивав цьвяшок, при посвячені сокільського прапора і розказував потім, що це „кумівство", хоч коштувало, бо дав великий даток, було варто пережити таку хвилю. При появі бориславських січовиків на арені з радости прослезився . . :

Доня В. Мочурада була одиначка. Доростала в достатку. В тодішній бориславській атмосфері сприймала патріотизм не тільки як обов'язок, але й тому, що батьки йому сприяли. Давала радо на різні збірки, помагала в улаштовуванні усяких імпрез, була діяльна.

За молоду вийшла заміж за богослова, Володимира Лотовича, що походив з Тернопільщини. Мій батько давав шлюб. Відбулося багате весілля і небаром, після висвячення, о. В. Лотович виїхав з дружиною до Америки, куди запросив його єпископ Сотер Ортинський.

Сумне було розстання з батьками. По якомусь часі затужив батько, й поїхав до Америки відвідати свою одиначку. Довго потім згадував подорож. Розказував про великий корабель, бо тоді ще не їздили літаками. А за Польщі приїхала пані імость Лотовичева до Борислава на відвідини до мами. Татька вже не застала. Найняла Службу Божу за покійного, потім загостила до нас на каву. Я не мала нагоди бачити її, тому, що була я на вакаціях у горах. Лише від батька чула, яка то елеґантка зробилась з неї. Приїзд гості з-за моря наробив шуму у цілому Бориславі. Люди вистоювали, жадні побачити „американку".

В Америці, як добра „імость", прожила Покійна ще довгі роки, переживши чоловіка.

Нехай ця моя згадка буде замість грудки на її свіжу могилу, а обом синам як вислів справжнього співчуття.

Наталія Яремчишин

„50-річний Гузенко має ще що сказати, але нема кому його слухати"

Торонто. — Під наведеним вгорі наголовком опублікувала щоденна загета „Телеграм" довгий репортаж відомого журналіста П. Вортінґтона про життя, працю й долю антикомуністичного діяча українського роду, колишнього совєтського службовця в Канаді Ігоря Гузенка, який понад 23 роки тому вибрав волю. І. Гузенкові сповнилось 50 років. Він і далі скриває місце свого прожиття, його фотознімки в пресі — це лише ковпак, щоб совєтські аґенти не могли пізнати обличчя того, хто викрив мережу комуністичних шпигунів. І. Гузенко остерігає і далі канадійських громадян та уряд перед совєтськими шпигунами, вважаючи, що вони є в цій країні, що є „канадійські Філбі" й на високих постах, але Королівська Комісія тепер не забажала навіть викликати його на переслухання, лише порадила написати коротко на її адресу . . . „Чи Гузенко шкодує, що перейшов на цей бік? — запитує канадійська газета. — Ні, він аж ніяк не шкодує". Газета стверджує також, що тепер у Канаді „панує загальна байдужість і летаргія відносно підривної діяльности" в тій країні, а це непокоїть І. Гузенка, адже він добре знає, що таке „комунізм". Ігор Гузенко опрацював плян сприяння переходу на сторону вільного світу совєтських шпигунів. Він домагається, щоб таких перехідців трактували потім у Канаді належно, з відповідною підтримкою і пошаною, а не залишали напризволяще. Попри дивне відношення до Ігоря Гузенка збоку канадійських властей, які не виявляють зацікавлення навіть до підривної діяльности внутрі країни червоних аґентів, він твердо стоїть на своєму: „Свобода завжди краща від репресій", каже він і запитує читачів газети: „Чи хтось дійсно серйозно може сумніватись у тому, що совєтська система — це система дика, деґрадуюча і аморальна?"

15-річчя хору „Дніпро"

„Перед нами, пані і панове, ентузіясти української народної пісні, хор „Дніпро" зі своїм улюбленим диригентом Романом Солтикевичем, перед нами, як влучно підкреслила Ен Биррові, музичний критик англомовного щоденника „Ди Едмонтон Джорнал", ті, які „шанують своїх предків". Довгих промов народ не любить слухати, преси не читає, дехто вже навіть рідної мови не розуміє... Що ж лишається, як не пісня? А хто несе ту пісню? Хор „Дніпро". Пісня — це міжнародна мова, всі її розуміють: свої і чужі. І в тому така велика заслуга хору „Дніпро" перед нашою громадою. Україна — далеко, але з нами є невмируща її пісня. На мою думку, — говорив адв. Петро Саварин, на вечорі, в суботу 23 листопада 1968 р., в залі св. Івана з метою відзначити 15-річчя чоловічого хору „Дніпро" в Едмонтоні, — на сторожі нашого культурного життя в Канаді, нашої національної окремішности, стоять: українська пісня, українська мова та українська книга. Вони чи не найбільше свідчать і свідчитимуть про нашу культурну окремішність, наш національний характер і єднатимуть нас з нашою далекою батьківщиною".

Душею хору „Дніпро" та його основоположником є його невтомний диригент Роман Солтикевич, родом з Улюча, в Сяніччині на Лемківщині. Музику почав студіювати ще в Перемиській гімназії, в проф. Є. Форостини і В. Вахнянина, а в Музичному Інституті ім М. Лисенка у Львові закінчив курс диригентури у відомого композитора і диригента Миколи Колесси. Гармонії і контрапункту вчився в проф. Ф. Якименка в Празі. Від 1930 р. Р. Солтикевич був диригентом хору в Улючі та в Сяніччині, під час студій у Кракові — хорів українських студентів і церковного в греко - кат. церкві, опісля хорів у таборах скитальців в Австрії, а від 1951 р. хорів: при УНДомі, катедральному храмі св. Иосафата, хору „Дніпро", катедрального храму св. Івана та Молодечого хору. Словом, всеціло присвятив своє життя українській пісні. Не чужий йому ніякий композитор чи інтерпретатор української народної пісні, або церковної музики. 15 років пройшли в нього як один день; так любить він українську народну пісню. І за це йому від нас велика вдячність.

Чоловічий хор „Дніпро" виріс на наших очах у мистецьку одиницю і став „гордістю Алберти". Він постійно виступає перед українською громадою і перед чужинцями. Дав найменше 17 самостійних виступів. Хор „Дніпро" побудований на понад віровизнаневій і понад організаційній основі, з власним статутом, співав для КУК, головно для нього, і різних організацій, католицьких і православних. Співав для УНО і з нагоди роковин Шевченка, 22 січня, 1 Листопада, в 75-річчя поселення українців у Канаді в Елк Айленд парку (20 миль на схід від Едмонтону), виступав спільно з танцювальним ансамблем „Шумкою", перед редакторами канадійських часописів у Джаспер, в радіовисильні і на телевізійній мережі СВС. Крім виступів, хор „Дніпро" брав участь у музичних фестивалях в Едмонтоні і в Алберті, і діставав на них признання та перші нагороди. Про нього ласкавими словами висловлювалися такі музичні критики й знавці, як проф. Ітон, п-і Вайтгед, проф. Мосоп чи п-і Ен Биррові. Прем'єр Меннінг, під час зустрічі редакторів канадської преси в Джаспер, заявив: „На сході є французька культура, на заході ж маємо українську". Опісля промовець підкреслив вклад праці хору (І. Прокоп, О. Богонос, д-р Л. Фарина, З. Прокоп і тепер Т. Юзвишин), назвав солістів: І. Прокопа, Гр. Прокопчука, А. Моргардта, Ст. Гроха, Ю. Климковича, Ю. Логина, О. Богоноса, І. Хому, д-ра Л. Фарину, Ф. Горобця, Л. Пастушенка і Т. Слабого, згадав піяністок за музичний супровід на фортепіяні: п-ню О. Олійник, п-ну П. Линковську, п-ну Г. Мельничук, п-ню В. Доброліж і п-ню М. Дитиняк. Підкреслив посвяту і заслуги хористів у нашій дійсності, в якій громада майже байдужа до своїх мистецьких одиниць, до своїх національних скарбів, не підтримує як слід своїх хорів, оркестр і тому топимося в чужому морі. Опісля промовляв посол В. Томин. Основоположників і диригента хору Р. Солтикевича (всіх 12) відзначено грамотами. Заслуги хору „Дніпро" вшанував своєю присутністю на вечері Владика Кир Андрій (УГПЦ) та о. парох катедрального храму св. Иосафата Ю. Ковальський (Владика Ніл був перешкоджений). Вечіркою проводив господар д-р Левко Фарина. По вечері відбулась танкова забава хористів і гостей з їхніми дружинами.

У неділю 1 грудня хор „Дніпро" відзначив своє 15-річчя концертом в авдиторії „Вікторія Композит". Приявні не шкодували чоловічому хорові та його диригентові Р. Солтикевичеві голосних і бурхливих оплесків, змушуючи до наддатків, бо хор у прегарних одностроях мистецьким виконанням пісень полонив слухачів. Солістами в поодиноких піснях виступили: О. Богонос, І. Хома, Т. Слабий, Ст. Грох, В. Блавацький та В. Постойко. Крім чоловічого, виступив і мішаний хор „Дніпро" відспівавши три пісні. Виступ мішаного хору справив добре враження, але мусить добре попрацювати над собою, щоб стати дійсно мистецькою одиницею. Сольоспіви виконали: О. Богонос, Ф. Горобець, С. Грох, Гр. Прокопчук, Т. Слабий, Л. Фарина і Л. Чумер.

Змістовну доповідь про красу української пісні виголосив Ю. Стефаник, літературний критик. Крім обох хорів виступав: співак — відомий баритон Я. Щур (наполеглива праця в школі-студії проф. Дометія Березинця приносить щораз то кращі успіхи єпі в акові). Милою несподіванкою був виступ п-і Анни Дейвидз (сопрано). Вона захопила слухачів, але, на жаль, голосники були наставлені невідповідно і голос губився в просторій залі. Новій адептці сольоспіву бажано дальшої наполегливої праці над собою, і нові успіхи напевно прийдуть. Дуже приємним був виступ молоденького музики Адріяна Чорновола, який виконав на чельо, в супроводі піяністки Марії Дитиняк, „Ліричну пісню" — Г. Верьовки і „Алеґро із сонати С-мажор" — Б. Марчелло. При дальшій праці над собою він швидко промостить собі шлях у широкий світ. На концерті виступив, також уперше, квартет у складі: Л. Пастушенко, Т. Слабий, Г. Прокопчук та О. Мариняк (лікар поза Едмонтоном, який доїжджає на співанки хору „Дніпра" понад 100 миль!). Гуморист М. Понеділок має суперника в особі відомого рецитатора в Едмонтоні Р. Осташевського, який по - мистецькому виконав гумореску „Галло, говорить культурна година". Супровід на фортепіяні спочивав у руках п-ни Галі Мельничук.

Н. Н.

Інавґурація „Академічних викладів 1969" в УВАН в Канаді

Вінніпеґ. — Двадцятий рік „Академічних викладів УВАН" — своєрідного народного університету — започатковано в неділю 19-го січня ц.р. в „Домі Науки" при вщерть виповненій публікою залі. Зібрання відкрив і проводив ним д-р М. І. Мандрика, що, привітавши слухачів та побажавши їм „щасливого нового року", пояснив, що цей „академічний виклад" присвячений роковинам 22-го січня з нагоди 50-річчя української соборности. Виклад на тему „конституційного забезпечення мов і культур менших в Україні в 1918-1919 роках" виголосив проф. Яр. Рудницький, що від років студіює це питання. Доповідач дав у вступі дефініцію й клясифікацію меншин, а опісля обговорив докладно становище меншин у відродженій українській державі після першої світової війни: (1) з увагою на настанову тодішніх державних мужів до справи, (2) ґарантії через міжнародні договори (в тому Берестейський мир) і (3) окреме забезпечення в конституції УНР з 1918 р. (параграфи 69-78 про „національні союзи"). В висновках доповідач ствердив, що Україна, переживши в своїй історії етапи неволі, проголосила не тільки свою самостійність, але дала широку мовно-культурну автономію своїм меншинам, чого до того часу не зробила ніодна з держав у такому маштабі. — Після доповіді відбулася дискусія, в якій приймали участь д-р М. Марунчак, інж. А. Качор, мґр А. Мельник, Ю. Дуравець, пропов. Р. Ковалевич, С. Мухин, Ю. Петах, І. Зельський, О. Негрич та ін. Закриваючи збори, предсідник проголосив чергову доповідь на 2-го лютого про конституційне забезпечення мов у Канаді адв. В. Свистуна.

УРЯДОВА НАФТОВА АҐЕНЦІЯ В ПЕРУ перебрала на свою власність Міжнародну Нафтову Компанію, що досі була власністю канадійського відділу американської Стендард Ойл Компані в Ню Джерзі. Військова хунта в Перу ще в жовтні минулого року сконфіскувала була нафтові рафінеріз та нафтові поля, а тепер перуанська аґенція здійснює це зарядження. Уряд президента Фернанда Беляунде Террі заключив був нафтовий договір із Міжнародною Нафтовою Компанією, але військова хунта 3-го жовтня цей договір анулювала, кажучи що він корисний для американців, а не для Перу.

ПРИКЛАДНА РОДИНА

Родина д-ра Осипа Ґалярника, лікаря з Плейн, Висконсин, який у жовтні 1968 року забезпечився з усією своєю родиною в УНСоюзі та став членом 88-го Відділу „Союзівка" в Кергонксоні. На фото: в першому ряді діти родини д-ра Ґалярника, сини Тимотій, дочка Роксана, син Павло і дочка Доряна. Павло має 5½ року і є наймолодшою дитиною в родині, а найстаршою є Роксана яка має 15 років. В другому ряді сини Христофор, Ігор, Данило і Іван та д-р Осип Ґалярник і його дружина пані Євгенія Ґалярник. Всіх осьмеро дітей родини д-ра Ґалярника говорять, пишуть та читають по-українськи. Д-р Ґалярник і його дружина народилися на Україні, в традиціях якої виховують своїх дітей. Приєднав цю велику родину для УНСоюзу адміністратор Союзівки Володимир Квас.

Дипломові іспити з української мови в Манітобському університеті

Вінніпеґ. — Манітобський університет — єдиний на американському континенті — переводить щорічно дипломові іспити з модерних мов: французької, німецької, російської, польської та української з кандидатами, що ці мови знають, а не мали змоги вивчати їх як студенти університету. Після успішних іспитів кандидати дістають окремі дипломи „мовної справности". Цьогорічні іспити з української мови для кандидатів-нестудентів університету відбудуться дня 8-го квітня в Департаменті Славістики. До іспитів, що офіційно називаються "Language Proficiency Test in Ukrainian" можна зголошуватися вже тепер, пишучи на адресу університетського реґістратора:

The Registrar
University of Manitoba
Winnipeg, Man.
Canada.

Просфора Відділу СУА у Вашинґтоні, Д.К.

78 Відділ СУА в Вашинґтоні, який недавно з успіхом відзначив своє 5-річчя, знову здобув собі загальне признання вашинґтонської громади, за вдале переведення Просфори, яку Відділ, при співпраці Церковного Комітету Української Католицької Церкви улаштував в неділю 17-го січня.

Управа Відділу, задумуючи зорганізувати Просфору, прагнула перш усього поширити родинне пережиття Святвечора на цілу громаду, пронизати її згадками про українські народні звичаї й традиції та спрямувати увагу еміґрантської громади на український нарід, на нашу батьківщину Україну, щоб ця громада яскраво відчула в цей мент свою нерозривну єдність з українським народом і своє власне призначення.

Така інтенція лежала в основі задуму імпрези. В такому теж аспекті була побудована гарна промова голови Відділу, п-ні Христини Пацлавської, що, привітавши численно зібрану вашинґтонську громаду, — намагалася ввести слухачів у святочний, піднеслий настрій різдвяної містерії, спрямувати їх думки в рідне річище й скріпити віру, що може саме тепер в українському Вифлеємі народилася наша свята воля.

Святочну трапезу, яку поблагословив Впр. о. монс. д-р Василь Макух, приготовили пані, члени Відділу. Завдяки працьовитим і невтомним рукам пань: Марії Кормелюк, Данусі Ґелетової, Тереси Царик, Ярослави Оришкевич, Емілії Процінської, Софії Малиновської, Стефанії Дячок, Стефанії Копко й Христини Пацлавської — святвечірні столи були естетично розміщені й прибрані, а якість і скількість традиційних страв перевищали всі сподівання.

Під час вечері виступили діти із світлички, яку, з великим розумінням виховного діла, веде п-ні Анна Гаврилюк. Цей зворушливий виступ малят тільки скріпив ще теплу, сердечну атмосферу, що невимушено й непомітно почала полонювати присутніх. Діти тоненькими тендітними голосками проспівали колядку „Бог Предвічний", рецитували різдвяне віншування та виконали пісеньку „Морозець, морозець...", сполучену з вільноручними вправами. На добавок малий Ромко Кормелюк сміливо і з патосом деклямував вірш Богдана Лепкого: „На Святвечір". В багатьох, не тільки батьківських очах, тремтіли сльози зворушення.

Поволі, поволі закутини сердець виповнялись різними, деколи суперечними почуваннями. Вони шукали вияву. І найшли його — у самочинно піднятій коляді, що вилетіла з переповнених сердець, сповиваючи об'єднану громаду.

Офіціяльну частину вечора закінчив молитвою Всч. о. парох, Мирон Созанський.

А потім маестро Авраменко висвітлив гарний фільм: „Скарби України: народна ноша". Він був добрим доповненням щойно пережитих хвилин.

Багато рук простягалося до голови Відділу, Христини Пацлавської, щоб висказати вдячність за зворушливе пережиття: ґратулюємо! давайте більше таких імпрез!

Софія Куппір
пресова референтка

Перевидано оповідання письменниці-упівки Марії Дмитренко „Михайлик"

Торонто. — Заходами ОПДЛ і Видавництва „Євшан-зілля" вийшло з друку 5-те видання оповідання студентки Львівського Університету, діяча ОУН, письменниці Марії Дмитренко „Михайлик", яка загинула в бою з большевиками 29 грудня 1948 р. в Карпатах, у селі Либохора, Славського району. Оповідання „Михайлик" для дітей юнацького віку, ілюстроване Мироном Левицьким, має 48 стор., з передмовою голови Правління ОПДЛ ред. Богдана Гошовського, надруковане відповідним для молодого читача шрифтом. Зміст оповідання — боротьба малого розвідника Михайлика в лавах УПА. Перше видання „Михайлика" вийшло ще в Україні в 1949 р., у підпільному видавництві ОУН-УПА; в тепер виданій книжці є фоторепродукція обкладинки з підпільного видання. „Михайлика" вже друкувала підвалами „Свобода", потім з деякими змінами журнал УНСоюзу для дітей „Веселка". У багатьох Рідних Школах Українознавства оповідання сл. п. Марії Дмитренкової „Михайлик" з дуже цікавим сюжетом вивчається, як обов'язкова шкільна лектура.

ІНЖ. БОГДАН ЗЕЛЕНИЙ

(Посмертна згадка)

7 січня 1969 року, о год. 9 рано в одному шпиталі у Віндсорі відмовилось працювати серце сл. п. Богдана Зеленого. Вістка про смерть Людини, яку не легко заступити в її організаційних та суспільно - громадських різнородних обов'язках, потрясла громадою не лише у Віндсорі, але й усіми тими, які знали його характер, відданість та витривалість в праці.

Син учителя народних шкіл, народився сл. п. Богдан у селі Добрянах, Львівського повіту 24 березня 1900 року. Будучи сином свідомих батьків - патріотів, виховувався він у любові й пошані до свого народу. У визвольних змаганнях за волю України, які в тій частині започаткувались 1 листопада 1918 року, брав він чинну участь від початку аж до трагічного їх закінчення і попав з іншими в польський полон на східних землях України та опинився в Ченстохові. Він заплянував із іншими втечу з цього „цвинтарища живих мерців", і вона йому вдалася. Вернувся до Винник, де тоді проживала вдова - мати з родиною.

Хоч і вирвався він з неволі, то правдивої волі не міг знайти біля родини, бо мусів скриватись перед очима польської влади. І сталось так, що з днем 1 листопада 1918 року почав гартуватися трудний життєвий шлях молодого ще тоді юнака в боротьбі за повну волю свого народу. Спершу на полях боїв слави зі зброєю в руках, а відтак у підпільних акціях, що їх саме в тому часі започатковувала Українська Військова Організація (УВО), якої став членом. Богдан Зелений вперше був арештований у 1922 році під час перших виборів, які під проводом УВО наш нарід бойкотував і не голосував. Другий і останній раз був арештований польською поліцією, коли вибирався на баль академічної молоді, вечором 16 лютого 1924 року, і був засуджений із іншими 9-ма підсудними у відомому процесі „басарабівців" 28 березня 1925 року.

Вийшовши на волю, не міг залишитись на рідних землях, і в грудні 1927 року виїхав до Канади, де вже в 1928 році став ініціятором та співосновником нової організації з бувших вояків Української Армії, якій дано назву Українська Стрілецька Громада (УСГ) Коли показалось, що рамці тієї організації не можуть прийняти всіх тих, які зголошувались до неї, зроблено належну підготову для УНО, ОУК, МУН та інших економічно-господарських установ.

Був він також і співтворцем організатором на канадійській землі Відділів УНСоюзу, започатковуючи 341 Відділ у Віндсорі в 1937 році, з якого й почалось творення тієї так потрібної допомогової діяльности серед наших людей в цьому новому світі. І якщо сьогодні УНСоюз має 60 Відділів із понад дев'ять тисячним членством у Канаді, то в цьому є і заслуги сл. п. Богдана.

Та на цьому не кінчилась його організаційна діяльність, бо багато недоспаних ночей і грошей поклав він в творення спільної для всіх нас організації — Комітету Українців Канади (КУК). І коли це діло було довершене, то не оминув він жадного його Конґресу, включно з Конґресом СКВУ.

Ніяк не можна не згадати й того, що св. п. Богдан уважав націоналізм за найвищу форму ідеології для нашого народу в боротьбі за свою волю й незалежність і так діяв у громадській праці в своєму життю. Дуже болів, коли найсильніша ідеологічно підготована армія відданих на життя й смерть синів і дочок однієї й тієї самої Матері - України роздробились на частки й знову потворились партії, які започаткували внутрішню боротьбу на втіху ворогам. Працював він у користь об'єднання всіх відламків в одну первісну силу та вірив і запевнював усіх, що так і станеться в скорому часі, але не діждався цього.

Панахиди, заупокійну Службу Божу та всі похоронні відправи відслужив його довголітній приятель, о. радник Боднар, якому асистував під час панахиди і Служби Божої імпровізований хор під кермою мґра Літинського й п. І. Косіковського. В церкві попрощав пок. Богдана о. радник, згадуючи також і про те, що він особисто завдячує пок. Богданові свій приїзд до Канади.

Під час виносу тіла сл. п. Богдана з похоронного заведення члени УСГ і його вірні друзі під проводом голови А. Гренюка віддали йому останній салют, після чого предовга валка автомобілів від'їхала до греко - католицької церкви, а відтак на цвинтар, де по відправі, молитвах та стрілецькій пісні „Видиш, брате мій", секр. Г. У. УСГ інж. М. Селешко попрощав сл. п. Богдана в далеку дорогу від усіх, з якими Він повних 40 років працював і трудився на скитанні для свого народу.

Під час тризни, яку членки ОУК підготовили в домі УНО, відчитано телеграми про співчуття родині від численних осіб та організацій. Від родини складали подяку за співчуття брат проф. З. Зелений, син старшого брата Василя Богдан і рідний син сл. п. Богдана Ігор, який зробив оцінку батька так, як вони всі його знали в їхньому житті до останньої Свят - Вечері, яку вони всі разом споживали 6 січня.

Закінчили тризну добрими згадками о. радник Боднар і добра теща пані Марія Романів, яка приїхала з мужем Дмитром, дочкою С. Вовк, синами Осипом, що є тепер полковником кан. армії, та майором тієї ж армії Мирославом і проф. Володимиром, які були зі своїми родинами на похоронах. На бажання родини замість квітів на свіжу могилу сл. п. Богдана други Його зложили на народні цілі суму 700 дол. Збірниками були: А. Гренюк, С. Корбан та І. Хрін.

Залишив по собі сл. п. Богдан у смуткові вірну дружину Анну, синів Ігора й Левка, внуків, трьох братів: Василя, Зенона й Ростислава з родинами та двох сестер.

Від себе на прощання скажемо: — Ти, Богдане, записав себе в історію тих, які щоденно трудились не для себе, а народу свого. Слава про Твої діла переходитиме з покоління в покоління. Нехай буде Тобі, Богдане, легкою канадійська земля!

Вічна Тобі пам'ять!

Володимир Гірняк

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ЗСА ВІДЗНАЧАЮТЬ РОКОВИНИ 22 СІЧНЯ

Святкова Академія 22-го Січня у Бостоні, Масс.

Заходом У к р а їнського Конгресового Комітету в Бостоні посадник міста Кевин Вайт підписав 15-го січня 1969 року проклямацію про „Український Тиждень" на вшанування 51-ої річниці відновлення У к р а їнської Держави та 50-ої річниці соборности українських земель. Подібну проклямацію підписав губернатор стейту Массачусетс Френсіс Сарджент, 16-го січня 1969 року. 22-го січня 1969 року був піднесений і висів на міській ратуші в Бостоні український прапор. Святочна академія відбулася 26-го січня в залі української православної церкви св. Андрія.

Свято розпочато американським гимном, який відспівали старші юнаки СУМА під проводом п-ни Ольги Банадиги. Відкриття свята доконав голова УККА в Бостоні пан Володимир Тутка. Програмою проводив пан Стефан Седлярчук. Святочну добре підготовану доповідь виголосив д-р Осип Коропей з Потакет, Ровд Айленд, по котрій слідувало відчитання Проклямацій губернатора стейту Массачусетс і посадника міста Бостону, котрі прочитала пані адвокат Анна Чопик, головна радна УНС. В мистецькій частині виступили старші юначки Спілки Української Молоді Америки під керівництвом п-ни О. Банадиги і виконали прекрасно три пісні. Атракцією був виступ молодого студента п. Богдана Ганушевського з Провіденсу, Ровд Айленд, котрий відіграв на гітарі кілька пісень своєї композиції та відспівав кілька пісень, якими слухачі були захоплені.

Слідував виступ учнів школи українознавства при українській католицькій парохії Христа Царя в Бостоні під проводом п-ни О. Банадиги, які гарно відспівали пісню „Від синього Дону". Останньою точкою був виступ церковного хору при українській католицькій церкві в Бостоні під дириґентурою пана Стефана Дацька, котрий відспівав кілька пісень. Закриття свята доконав пан Стефан Седлярчук, дякуючи всім учасникам і виконавцям. Свято закінчено співом національного гимну.

д-р Іван Дідюк

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В 1968 Р.

(Закінчення зі стор. 2-ої)

венції американських мовознавців в Ню Йорку.

28 — 7-мі Загальні Збори НТША. Голова — проф. д-р Роман Смаль -Стоцький.

29 — Семен Вараба маґістер фармації, кол. учасник Визвольних Змагань, помер у Філядельфії на 69-му році.

31 — Юстина Галущинська, вдова по кол. проф. Іванові Галущинському, голові Рідної Школи у Львові, померла в Ню Йорку на 76-му році.

(Кінець)

Вищенаведений огляд подій з українського життя за 1968 рік не охоплює доповідей, зібрань, концертів у Літ. -Мистецьких Клюбах і інших льокальних імпрез. Не подано також чисельних видань наукових і белетристичних творів, які появилися у вільному світі в 1968 р. і огляд яких вимагає окремої уваги.

Читайте українські книжки і газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ В БОСТОНІ, МАСС.

На фотографії зліва направо: Анна Чопик, гол. радна УНСоюзу, Дмитро Николенко, панна Кос, д-р Іван Дідюк, виконний губернатор Френсіс В. Сарджент, Йосиф Харина — контролер УРСоюзу, панна Рогач, о. Мирон Пахолк із православної церкви св. Андрія, Володимир Тутка — предсідник Відділу УККА в Бостоні.

Український День в Картерет, Н. Дж.

Посадник міста Картерету Томас Деверин підписує Проклямацію та проголошує День 22 січня 1969 р. Днем Української Незалежности. Проклямацію підписано в присутності української делегації (зліва направо): радний Р. Обазя, писар міста П. Поточник, Ярослав Зубенко — предсідник 74 Відділу „Провидіння", Іван Рачинський, президент Українського Американського Горожанського Клюбу, Вcч. о. монс. д-р В. Поспішіл — парох української католицької церкви, Осип Гудз — предсідник 209 Відділу УНС і Василь Матлаґа — голова 9-го Відділу ООЧСУ.

Посадник міста Томас Деверин в присутності української делегації, яку очолював Вcч. о. монс. д-р В. Поспішіл, парох укр. кат. церкви св. Марії, 13 січня 1969 року підписав Проклямацію і проголосив день 22 січня Українським Днем та закликав усіх мешканців міста Картерету прилучитись до американців у к раїнського походження і гідно вшанувати День Української Державности. В цей день поруч американського повівав український синьо - жовтий прапор. В намірені українського народу о. монс. В. Поспішіл 19 січня відправив Службу Божу та виголосив гарну проповідь про проголошення української державности.

Американська преса помістила вістки про проголошення Українського Дня в місті Картерет.

Дитяче в-го „Веселка" лише на третину забезпечує книжковий ринок України

Київ. — На нараді Комісії Дитячої Літератури при Спілці Письменників УССР директор єдиного дитячого видавництва в Україні „Веселка" заявив: „Не секрет, що сьогодні видавництво лиш на третину може забезпечити книготорговельні організації". Хоча такий стан триває вже роками, аж тепер „збільшено паперові ліміти на дитячі видання, а з найближчим часом ці фонди виростуть удвічі". Обережний директор „Веселки" М. Якубенко не назвав жадних цифрових даних. Він повідомив, що „рішенням нашої партії передбачено будівництво спеціялізованого поліграфічного комбінату „Дитяча Книга", відкриття Будинку дитячої книги", чого також не назвав навіть плянованих дат. Головну доповідь про стан дитячої літератури в Україні виголосив поет і письменник для дітей Б. Чалий. Про зміст доповіді ні „Літературна Україна", ні ін. газети не поінформували читачів.

БЛИЗЬКИЙ СХІД В ПРІОРІТЕТІ ОБОРОНИ

(Закінчення зі стор. 2-ій)

кодержавами - ґа р антами миру є Совєтський Союз і Франція, які явно продемонстрували своє протиізраїльське наставлення, і подруге — Ізраїль не вірить, щоб усі ті країни, в яких перебувають палестинські втікачі, можуть мати над ними контролю і припинять щораз наростаючий терор.

Американська преса вже не раз пригадувала, що під час передвиборчої кампанії Ніксон заявляв, мовляв, Ізраїль мусить мати досить сили, щоб відбити евентуальний напад. У перекладі на просту мову це слід розуміти так, що Ізраїль може розраховувати на американську підтримку. В колах, зближених до Ізраїлю, вважають, що президент Ніксон поведе „твердішу лінію" у відношенні до Москви, а це слід розуміти так, що ЗСА намагатимуться применшити зростання совєтських впливів на Середземному морю і для цього їм потрібний, хоч і невеликий, але надійний мостовий причілок в тому обширі.

Цікавою була також заява губернатора Стрентона, якого вислав був Ніксон для перевірки ситуації на Близькому Сході і з'ясування можливости замирення. Він слушно завважив, що на Близькому Сході слід брати до уваги головним чином усе те, що говорять обидві сторони, і що всякі мирові посередництва залишаються далеко позаду у порівнянні з боєвою активністю обидвох сторін.

Знавці Близького Сходу твердять, що якщо Москва пенетрує цей обшир, то в першу чергу з розрахунком створити труднощі в доставі нафти Західній Европі.

Український День в Геммонд, Індіяна

На світлині перший ряд внизу зліва направо: Катруся Юськів, мейор Д. Клен та Катря Залузька. Другий ряд, стоять зліва направо: о. Н. Мартинюк, парох української католицької церкви св. Йосафата, Степан Васкілівський — голова Відділу УККА та о. Дармоць, парох української православної церкви св. Михаїла.

В 1967 році стараннями місцевого Відділу УККА мейор міста Геммонд, Індіяна, проголосив день 22 січня Українським Днем та підписав відповідну проклямацію з цієї нагоди. Від того року Відділ УККА у Геммонді відновлює цю подію. Цього року мейор міста Джов Клен підписав проклямацію та позволив на вивішення американського та українського прапорів біля місцевої ратуші. І хоч середа 22 січня була робочим днем, то все таки місцеві громадяни зібралися, щоб бути свідками цієї історичної події.

Сумівська молодь вивішувала прапори, а пан Мандзій, ветеран визвольних змагань, подавав команду.

Академія - Концерт для святочного відзначення січневих роковин відбудеться 23 лютого в авдиторії нової Української К а т олицької Церкви св. Йосафата, при Рідж та Вайт Овк у Манстер, Індіяна.

Квартет „Каравана"

Чотирирічна наполеглива праця квартету „Каравана" над удосконаленням себе увінчалась признанням нашого громадянства, про що свідчать численні рецензії у наших часописах.

Квартет с п еціялізується головно в модерній музиці з відповідними до неї текстами, не забуваючи при тому також дещо консервативних вальсів і танґ та народних пісень. В цей спосіб квартет заспокоює вимоги і уподобання усіх ґенерацій нашого суспільства.

Переважаюча б і льшість пісень зовсім нового репертуару „Каравани", це речі скомпоновані, згармонізовані чи оброблені самими членами квартету під мистецьким керівництвом Богдана Бемка.

Компонуванням модерних пісень у найбільшей мірі займається Михайло Длябога, минулорічний випускник прінстонської консерваторії. Слід зазначити, що майже усі тексти пісень із нового репертуару „Каравани" є також уложені членами квартету, в першу чергу Любомиром К а л и ничем. Крім вичислених повище членів, у квартеті співає молодий тенор Омелян Гельбік. Акомпаніює квартетові майже від початку існування його мила піяністка Марійка Геча.

Недавно кооптував квартет як адміністратора групи Юрія Торбича.

У четверту річницю свого існування, квартет заплянував турне по більших осередках українських громад, а саме: починаючи в Асторії, Н. Й. та Пассейку, Н. Дж., їхній співучий шлях попровадить їх до Філядельфії, Гартфорду, Трой, Рочестеру, Воффало, Торонта, Клівленду, Сиракюз, Дітройту, Чикаго, Нюарку та Ню Йорку.

Н. Н.

ЗАХВОРІВ МИТРОПОЛИТ УАПЦЕРКВИ В ЕВРОПІ НІКАНОР

Карлсруге, Зах. Німеччина. — З Канцелярії Первоієрарха Української Автокефальної Православної Церкви в Европі повідомляють про хворобу Первоієрарха УАПЦ в Европі митрополита Ніканора (Абрамовича). Владика, якому минув 81 рік життя, нездужає останнім часом на серце, через що він не в силі особисто відповідати на листи і взагалі провадити кореспонденцію.

„КАТОЛИЦЬКИЙ АЛЬМАНАХ" ПРО УКРАЇНСЬКУ КАТОЛИЦЬКУ ІНФОРМАЦІЙНУ СЛУЖБУ

Чикаґо. — На 670-й сторінці американського „Католицького Альманаху" на 1969 рік, у підрозділі „Пресова Служба", поміщено інформацію про українську Інформаційну Службу при УКАП — Українській Католицькій Асоціяції Преси, яку засновано в 1967 р. Директором її є о. Ярослав Свищук. Сказано, що „її завданням є збирати вістки, що стосуються Церков Східнього обряду", подано також адресу Інформаційної Служби.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" ПРО САМОСПАЛЕННЯ ЧЕХА-ПАТРІОТА ЯНА ПАЛАХА

Московська „Правда", орган ЦК КПСС, найголовніша газета в імперії, не могла змовчати страшного і героїчного факту самоспалення студента-героя Яна Палаха в Празі за знак протесту проти окупації його батьківщини. У числі з 22 січня „Правда" згадала про той героїчний вчинок у вістці під наг. „Виступ Л. Свободи" свого кореспондента з Праги: „У своєму виступі президент висловив жаль з приводу самогубства студента Яна Палаха, засудив спроби викостати той трагічний епізод з антисоціялістичною метою і закликав поставити опір зловживанню людськими почуттями". Московська „Правда" була змушена сказати про це бодай у такій прихованій формі, бо всі закордонні радіостанції, що передають в СССР програми різними мовами народів СССР, відразу ж передали вістку про сл. п. Яна Палаха.

✝

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями та Знайомими,
що дня 1-го лютого 1969 р. відійшов у Вічність
по довгій недузі, на 69-му році життя,
наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО І ДІДО

бл. п.

МИКОЛА ГРИЦИШИН

ПАНАХИДА була відправлена у неділю, 2-го лютого 1969 року.

ПОХОРОН — в понеділок, 3-го лютого 1969 р. з Української Православної Церкви св. Андрія на цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Брук, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ХРИСТИНА
донька — НАСТУНЯ з Родиною в Україні
прибраний син з родиною в Америці

ЛЕВ ПИЛИПЕНКО

У ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ДОРОГОЇ І НЕЗАБУТНЬОЇ СЕСТРИЧКИ

БІЛИК МАРІЇ

Ти вмерла, сестричко, тому вже два роки,
Зоставивши брата цілком одиноким.
То хай хоч слова ці, як квіти могили,
Цвітуть на папері тобі, любій, милій.

Два роки лежиш ти безмовна в могилі,
Та в серці не в'януть слова твої милі!
І рідний твій погляд, повільна походка
Й про любу Вкраїну нев'януча згадка.

Весною жар роз запала за вікном,
Та ти, моя рідна, вже спиш вічним сном.
А як їх любила, мов зор в вишині, —
Зла смерть вкрила ночами всміхнені дні.

Погас твій день ясний, відцвів в зорях вечір.
Не чуєш весною, як пташка щебече,
Не вступиш до брата за хати поріг,
Бо в лютім дорогу замів смерти сніг.

Тепер я дивлюся на цвинтар в печалі,
Де пам'ятник, жалю підпер сині далі.
І розпачу сльози я стримать не всилі,
Що ти так раптово спочила в могилі.

В віках летять в вічність роки за роками.
Твоя вся могила у квітах з вінками:
В барвінку зеленім, в рясних незабудках,
І ти — незабудка, не вмреш в нащадках.

Як довго живуть ще думки твого брата,
Твоя доброта і любов так, як м'ята,
Розчулювать будуть його рідне серце,
Аж доки не зайде навік його сонце.

Брат ЛЕВ ПИЛИПЕНКО

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов несподівано від нас
26-го жовтня 1968 р.,
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ і ШВАГЕР

сл. п. ВІКТОР СИГАЛІВ

бувший пор. І УД УНА

Оцим бажаємо висловити нашу сердечну подяку Всім, що віддали Йому останню християнську послугу, а нам старалися влегшити наше безмежне горе і невимовний біль, спричинений Його втратою.

Зокрема складаємо сердечну подяку Вcч. Отцеві Пароховi д-рові М. Гринчишинові ЧНІ за уділення Найсвятіших Таїн Покійному, за слова розради та за переведення похоронних обрядів.

Щира дяка мужеському хорові під проводом п. М. Добоша і дивізійному хорові під проводом п. О. Головацького за відспівання Панахид.

Щиро дякуємо за прощальні слова: ВП. п. генералові П. Шандрукові, проф. М. Цимці, дир. В. Воробцеві, п. П. Бушкові і п. В. Королеві.

Щиро дякуємо членам станиці І УД УНА в Нюарку за супровід Тлінних Останків на місце Вічного Спочинку.

Наше щире Спасибіг ВП. Паням: О. Турянській, М. Савчак, С. Олесницькій, Г. Ратич, С. Крижановській, Л. Гурові, К. Долинській за приготування похоронної тризни.

Щиро дякуємо за квіти на могилу Покійного, за численні жертви на Служби Божі, за пожертви на добродійні цілі в імені Покійного і за письмові та усні вислови співчуття.

Дякуємо Всім, що взяли участь в Панахидах, Службі Божій і супроводі Покійного на місце Вічного Спочинку.

Горем прибиті:

ІРЕНА — дружина
БОЖЕНА — донька
ЛІДІЯ ГЛУШКО — сестра з мужем СТЕПАНОМ

Замість особистих подяк, складаю 25.00 долярів на Фонд Кардинала Сліпого.

ДЖЕРЗІ СИТІ й ОКОЛИЦЯ!

В п'ятницю, 7-го лютого 1969 року

в год. 7-ій веч.
в приміщенні
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при Fleet & Oakland Ave. — Jersey City, N.J.
— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНСоюзу НАДГУДСОНСЬКОЇ ОКРУГИ

в яких повинні взяти участь члени Окружної Управи та Урядовці і конвенційні Делегати наступних Відділів:

з Джерзі Ситі: 25, 70, 170, 171, 196, 270, 275, 286 і 287; з Байон: 213 і 281.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Звіт з діяльности Окружної Управи;
2. Вибір нової Окружної Управи й Контрольної Комісії;
3. Пляни праці на 1969 р. та розподіл квоти нових членів;
4. Доповіді Головних Урядовців;
5. Участь Округи у Ювілейнім Бенкеті і Балю в Ню Йорку 22-го лютого 1969 в 75-річчя УНСоюзу.

В зборах візьмуть участь ГОЛОВНІ УРЯДОВЦІ УНС

На Збори запрошені всі члени і не-члени УНСоюзу, зацікавлені справами життьового забезпечення та діяльністю УНСоюзу.

ЗА УПРАВУ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ:

Антін ШАРАН, голова — Мирон СІРИЙ, секретар

Праця
HELP WANTED MALE

MAINTENANCE MECHANIC

Day shift. Machine shop, with a background of pipe fitting desirable. Steady. Paid Company benefits. Apply
Henry Heide Inc.
N Terminal Road
New Brunswick, N.J.
(Industrial Park)
Equal opportunity employer

MEN WANTED

To work in chemical plant. Good pay. Steady. Nice working conditions. Benefits. Excellent opportunity. Call (212) 721-8900

SALESMAN

Executive type. A career opportunity will be available to an aggressive above average man. Substantial starting salary plus incentive as earned. Phone Mr. Slevin for appointment LO 5-4922.
An equal opportunity employer Male/Female

WANTED EXPERIENCED

Full Fashioned Knitters. To work in sunny Florida. Rotating shift. Steady work. Good working conditions. Apply or write to
Suburban Knitting Mills
5800 Park Rd.
Hollywood, Florida 33021

INDUSTRIAL ENGINEER

Experience in time & methods study techniques. To set incentive standars on assembly operations.
Should be knowledgeable in work simplification. This is a salaried position with executive benefits. Call or apply to Personnel Director.
CAROL CABLE CO.
Warren, R. I. (401) 245-1800

SLITER & KNIFE OPERATOR

Experienced & dependable. Benefits. Salary open. Excellent opportunity for right man.
Mechanical Felt & Textile Company, Inc.
30 West 18th Street
Weehawken, N.J.
Phone for appointment
(201) 863-1878

AUTO BODY MEN WANTED

Досвід 2 роки або й більше. Добра платня, постійна праця, приємні умовини. Спишіть тел.
(516) 387-1880

AUTO MECHANICS
Also PICK UP MAN

Добра платня, добрі бенефіти, пенсія. Телеф.
Mr. James Cotroneo
(914) ME 1-4731
McCall Fraulsen Inc.
338 North Broadway
No. Tarryton, N.Y.
(914) ME 1-4700

РОБЛЕННЯ КАБІНЕТІВ
також
БУДОВА СХОДІВ

Досвід, добра платня, постійна праця, приємні умовини, близько дому.
Jefferson Lumber Co.
Lake Hopatcong, N.J.
Call (201) 398-0889

PRODUCTION FOREMAN

Зростаюча електрична фірма потребує чоловіка з досвідом у виробництві і нагляді на зміну шифту. Зголошуватись
GRT EAST
Fairfield, New Jersey
Miss Bennett, (201) 228-4414

WIREMEN

Experienced. For Control panels. First or second shifts. Good pay. Steady. Nice working conditions. Benefits. Excellent opportunity for right men.
Pneumo Statics Inc.
164 Greene Street
Hackensack, N.J. For interview
Call (201) 488-5595

Праця
HELP WANTED MALE

РОБІТНИКИ ДЕРЕВНИХ ВИРОБІВ

Фахові і нефахові. Також до висилки і пакування. Добра платня, постійна праця, приємні умовини.
(516) 868-9572

ПЕКАР

Гуртовна пекарня в Ню Джерзі, ¾ год. до Ню Йорку. 40-48 год. в тижні. Дуже добра платня.
Cake Box
1118 Liberty Avenue
Hillside, N.J. (201) 354-5893

ДЖЕНІТОРИ

Повний час або на кілька годин, $195-$200 до Вашого теперішнього місячного доходу, працюючи 4 години на день, 5-6 днів в тиждень, або на повний час, почат. платня $345 на місяць. Досвід непотрібний, навчимо наш спосіб праці. Щоб працювати на кілька годин, треба тепер працювати на повний час. За скорим домовленням порозуміютесь з Mr. R. E. Williams, Red Top, Inc. Hebrew Rehabilitation Center For the Aged
1200 Centre St,
Roslindale, Mass.
Tel. (617) 325-8000, ext. 272

Праця
HELP WANTED FEMALE

ПРОДАВЕЦЬ — ЖІНКА

Досвід при подрібній продажі хлоп'ячого одягу і додатків. 35-40 год. тижнево, 3 вечорі, повний час, добра платня, постійна праця, приємні умовини.
M & M Boy's Center
(201) 339-2866
Питати за Mr. Gordon

ОПЕРЕЙТОРКИ СУКОНОК

Цілість одягу або секційна праця. Добра платня, постійна праця, приємні умовини.
Tappan Zee Casuals
Nyack, N.Y. (914) 358-7147

ОПЕРЕЙТОРКИ

Машин Singer & Merrow, при суконках, також з досвідом до роблення дірок.
Soriano's Sportswear
147 E. 125th Street
Manhattan, 3rd Floor. - Also 578 E. 161st St., Bronx, N.Y.
993-5902

FORELADY

ДОСВІД ПРИ СУКОНКАХ
14 машин, добра платня. Постійна праця, юнійна фабрика. Приємні умовини праці. Спишіть. Тел.: TW 4-2687
Maspeth, Queens, N.Y.

УРЯДНИК-МАШИНІСТКА

Досвід до Circulation Dept. of Publishing Co. Електричне машинописання. Уділ в доходах. Досконала нагода.
MISS STRONG
889-6330 NYCity

ASSEMBLY WORKERS

Growing electronics firm needs light assembly workers. All fringe benefits. Good growth potential, congenial atmosphere makes this an ideal company to work for. GRT East,
1275 Bloomfield Avenue
Fairfield, N.J. (201) 228-4414

ДІВЧАТА

Праця у фабриці, приємні умовини праці. На початок $68.00 тижнево. Юнійні бенефіти. Мусять говорити по-анг.
Allied Sample Card Co.
37-06 — 36th St. L.I. City
361-8625

Праця
MALE & FEMALE

R. G. BRENNER
INCOME TAX CENTERS.
Welcomes Accounting Trainees with Multi-Language Talents.
Apply
435 Lexington Avenue
New York City

WANTED AT ONCE
FOUNDRY HELP WANTED
COREMAKERS
MOLDERS

Only experienced skilled help need apply
Liberal Incentive System, Pension Plan and other Fringe Benefits.
Intervies
DAILY 9:00 — 5:00 P.M.
SUNDAY 1:00 — 5:00 P.M.
Tel.: 541-2627
RELIABLE CASTING CORP.
3530 Spring Grove Avenue
CINCINATI, OHIO
Equal Opportunity Employer

1st CLASS MACHINIST ASSEMBLERS WANTED

Opportunity to work on varied and interesting projects.
Apply in person or call
Barkley and Dexter, Inc.
50 Frankford St., Fitchburg, Mass. (617) 343-3716
An equal opportunity employer

Новорічна зустріч хору „Кобзар"

У Філядельфії 31-го грудня на 1-го січня 1969 в репрезентативній залі готелю Шератон відбулася традиційна вечірка хору „Кобзар", запрошених гостей з Філядельфії та околиці.

О год. 8.30 при звуках чарівної оркестри Б. Гіряка входять запрошені гості до просторої й чудово удекорованої пані Вірою Андрейчук залі. При касовому столику урядує вправний касир Д. Стулковський. Біля дверей вітають гостей А. Левицький і М. Мельничук. До призначених столів підпроваджує, — все ділово-активна та увічлива Орися Ільницька. До години 10-ої заля заповнена танцюючими парами, хоч гості далі приходять... При столах гамірно і радісно. Серед гостей бачимо мистецького керівника хору, д-ра А. Рудницького з дружиною і сином Романом, відомим віртуозом - піяністом.

Година 10.30. Орися Ільницька заповідає програму, що складається з трьох пісень, — композиції Роксоляни Гарасимович до слів Зенона Чайківського: 1. „Маланка" — виконує жіночий ансамбль: Ор. Гевка, Л. Чайківська, В. Датон, Т. Левицька, О. Гайдучок та Ор. Ільницька. 2. „Танго Америка" — О. Гевка (сольо) і 3. „Лиш раз на рік" — вія. ансамбль при фортепіяні Р. Гарасимович. Після цього грає оркестра, і вальса звуки гучно лунають, чути ритм танцюючих пар... 5-хвилин перед 12-ою президент хору „Кобзар" прощає старий рік... і зараз же складає присутнім побажання щасливого Нового Року. Вибиває 12-та година. При столах, гості стоячи, при звуках оркестри, співають гимн — Новорічна. Всі зворушені, складають собі взаїмно побажання щасливого 1969 року. Знов чарівні звуки оркестри кличуть до танцю, і знов всі танцюють, і всі співають.

На залі появились різнокольорові капелюшики, золоті й срібні корони, що їх масово розпродує подружжя Гевих. Незабаром запаяли червоні троянди. На столах напої, смачні перекуски: торти, пампушки, що їх виготовили пані хористки, — розпродажі Ір. Райнеф, К. Копут і І. Ліщинської.

Новорічна вечірка хору „Кобзар" залишила на всіх присутніх гарне враження, в чому заслуга, признання і подяка всім організаторам-виконавцям, чудовій оркестрі. Управі хору на чолі з О. Татушаном, все невтомній Орисі Ільницькій та нашому громадянству, що і тут виказало повне зрозуміння до праці, яку веде хор „Кобзар".

Додатково приємно згадати, що хор інтенсивно закріплює кінцеву фазу підготовки історичної опери „Анна Ярославна" — А. Рудницького до лібретта Л. Полтави, яку спонзорує УНСоюз, буде вперше поставлена в Ню Йорку (Карнегі Голл) в суботу 24 травня, та у Філядельфії (Тавн Голл) в неділю 25 травня ц. р.

Ім.

Ню Йорк, Н. Й.
ДИТЯЧИЙ ГУРТОК КНИГОЛЮБІВ ПРИ 82-му ВІДДІЛІ СУА ВЛАШТУВАВ „ВЕЧІР МИШКИ-ГРИЗИКНИЖКИ"

Після вакаційної перерви рухливий Дитячий Гурток Книголюбів при 82-му Відділі СУА в Бронксі, Н. Й. почав новий сезон діяльности під проводом своєї опікунки виховної референтки п-ні Лесі Кіршак. Перший прилюдний виступ в новому сезоні відбувся 20-го жовтня 1968 року під назвою „Вечір Мишки-Гризикнижки" в залі церкви св. Покрова в Бронксі.

Вечір відкрила голова 82-Відділу п-ні О. Гентіш, молитву провів місцевий парох о. С. Голик. Програму вела виховна референтка Відділу п-ні Л. Кіршак. Після „Молитви" К. Перелісної, продеклямованої наймешим членом Гуртка Христею Гонко, група дітей інсценізувала „Розмову в бібліотеці" уривок з ревії для дітей укладу Л. Храпливої п. н. „Ярмарок Мишки - Гризикнижки". У ролі мишки-мами виступила Марі-Марта Гніздовська, донею-мишкою була Лариса Стасів, двома мишками — Надя Миськів і Дарця Дика. Сценка, що пояснювала дітям постання книжки в друкарні закінчилася декламацією Наді Миськів і Дарці Дикої вірша „Дві книжки". Тло для інсценізації становила група дітей переодягнених за книжки й журнали для дітей. Роман Гошовський персоніфікував „Кобзаря" Т. Шевченка й „Меч і книгу" В. Барагури, „Олесею" Грінченка була Надя Гнатів, „Захарем Беркутом" Івана Франка був Ігор Венгер, „Марусею" М. Вовчка Ірка Стецюк, „Харитею" М. Коцюбинського — Надя Гнатів, „У лісничівці" С. Парфановича репрезентував Андрій Раковський, „Сина України" Федева-Злотопольця Орест Гонко, „Байки" Л. Глібова і „Гарфу Лелії" К. Малицької — Дарка Дика, „Веселку" Ліда Гошовська, „Готуйсь", Леся Дика. Кожна з цих персоніфікованих книжок чи журналів проказувала про себе відповідну строфу.

У другій частині програми Ліда Гошовська й Леся Дика деклямували байку Л. Глібова „Лисиця-жалібниця", Марта Іванчишин й Ліда Стасів читали казку із збірки І. Франка „Коли ще звірі говорили" п. н. „Чуже добро забувається". Петро Миськів, Володимир Миськів та Ігор і Юрко Раковські читали „Острожські первопечатники" зі збірки оповідань В. Барагури „Ми і книга".

В останній частині вечора Л. Храплива прочитала два свої оповідання на тему Двомісячника Української Книжки, а саме „Розмова на вулиці" й „Звернення всіх книжок до дітей".

Вечір показав, що Дитячий Гурток Книголюбів наполегливо працює й здійснює намічену програму своєї діяльности — читати й поширювати українську дитячу книжку й журнали.

В. Б.

Real Estate

НА ПРОДАЖ
2-РОДИННИЙ ДІМ

Вблизі українського поселення в Глен Спей, при дорозі пішл. автобусів. 1 акр землі, огрів. гараж на 3 авта, верчена криниця, огрівання гар. водою, кахлева лазничка, в доскон. стані. $27,500. Пишіть
Hazel Smith
Rd 1, River Road
Port Jervis, N.Y. 12771

Business Opportunity

MILK ROUTES

Join the growing team of successfull Welsh Forms Dealers. We have a milk Route. Earning $10,000 per year, in Denville. Also one of the same earnings in Bernandsville area. Company will train & help finance these businesses. Call (201) 228-0040, ти миден
Welsh Farms
Long Valley, New Jersey

ЗОЛОТА НАГОДА

New Hampshire Motel. (Бл. Capitol), $73,000 — 6 акр. поблизу вісл. 12 приміщень + зимов. 4 кімн. котедж, також велика парцеля, під будівлю; риболовля, озеро, басейн і т.д. Доск. можливість, без посередництва. Тел. власника. — (516) 796-3224

BROOKLYN

Profitable 2 man letterpress & offset job. Shop. Long Established. Low Rent. This is ideal for partners. Good potential. Priced for quick sale. See to appreciate. Call to 5 P. M. Weekdays. Flatbush Printing 282-3291

Проєкт податкової реформи дає полегші тим, що мають малі прибутки

Вашингтон. — Департамент Скарбу ще за уряду президента Джансона виготував проєкт податкової реформи, дуже корисної для тих, що мають малі прибутки. 1.25 мільйона самітних осіб і родин зовсім не мали б платити жадного податку, бо їх уважається за „вбогих", і мають річний прибуток менший як $3.333 на родину, що складається з чотирьох осіб. Один мільйон інших „вбогих" мали б платити дуже малий податок. Проєкт нової реформи не передбачає більших змін в податках середньої верстки платників податків. Платники податків у висоті від $5.000 до $20,000 могли б відтягати від опаткування дещо більші суми, як тепер. Найбагатші платники податків платили б збільшені податки але їхній податок не смів би перевищувати половини прибутків. Президент Джансон не зайняв був становища до цього проєкту податкової реформи.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Читач „Свободи" Роман Хмелівський надіслав листа з кількома новинами з України, які він одержав, та із совєтським поштовим значком, з зображенням маршала Тухачевського, якого було замордовано з наказу Сталіна в 1937 році. Р. Хмелівський повідомляє, що Київське радіо в Україні надавало цього року „сучасні колядки" і щедрівки такого змісту:

„Нова радість стала, яка не бувала,
Над Москвою звізда ясна на ввесь світ засіяла"...
... Застеляйте столи усі килимами, радуйся,
Ой, радуйся земле, що колгосп народився"...

Крім того, Р. Хмелівський надіслав таку вістку: „В селі Торське, пов. Заліщики, Південне Поділля, зударилися два автобуси: Заліщики-Луцьк і Заліщики-Нирків (село, пов. Заліщики). Причина: один шофер п'яний, другий був трохи підпитий, результат: понад 20 убитих і стільки ранених. На похорон жертв приїхало багато „достойників", ховали з музикою. Нікого не притягнули до відповідальности за такий страшний випадок, ані автобусове підприємство не обов'язане покаліченим давати якесь відшкодування чи платити кошти лікування Музики на похороні вистарчає... Ніякої згадки про той випадок у совєтській пресі не було".

NOW IS THE TIME FOR AN AUTO LOAN

Up to 36 Months to Pay

Amount Required	Note Amount	36 Monthly Payments*
$1,000	$1,183.68	$ 32.88
1,500	1,775.88	49.33
2,000	2,367.72	65.77
2,500	2,959.56	82.21
3,000	3,551.40	98.65
3,500	4,143.60	115.10

LOANS CAN BE ARRANGED AT ANY OF OUR OFFICES

CALL 434-4800

* PAYMENTS INCLUDE CREDIT LIFE INSURANCE
Used Cars Also Financed At Low Rates

HUDSON COUNTY National Bank

1894 - 1969

СТАНЬТЕ ЮВІЛЕЙНИМ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В 75-РІЧЧЯ ЙОГО ІСНУВАННЯ ТА ВІДДАНОЇ СЛУЖБИ НАРОДОВІ!

1894 - 1969

СТАНЬТЕ ЮВІЛЕЙНИМ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ! РОЗБУДОВУЙТЕ І СКРІПЛЮЙТЕ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В ЗСА І КАНАДІ. ПРИДБАЙТЕ ЖИТТЬОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ СЕБЕ І СВОЇХ РІДНИХ!

ЧИ ВСІ ЧЛЕНИ ВАШОЇ РОДИНИ Є ЗАБЕЗПЕЧЕНІ? ВСІ ПОТРЕБУЮТЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. НЕ КРИВДІТЬ НІКОГО. УНСОЮЗ ПОДБАЄ ПРО ВІДПОВІДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВСІЄЇ ВАШОЇ РОДИНИ. НЕГАЙНО ЗВЕРНІТЬСЯ ДО НЬОГО!

1894 - 1969

ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЦЕ ВОДНОЧАС ЮВІЛЕЙ ОРГАНІЗОВАНОСТИ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЇ ГРОМАДИ В КРАЄВОМУ МАСШТАБІ. ЗБІЛЬШІТЬ ЇЇ СТАВШИ ЧЛЕНОМ УНСОЮЗУ!

ПОЯВИЛАСЯ ДРУКОМ МОНУМЕНТАЛЬНА КНИГА
ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ
Історичний Збірник УСС
В 50-ЛІТТЯ ЗБРОЙНОГО ВИСТУПУ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ ПРОТИ МОСКВИ.

Це документальний збірник історичних праць, спогадів, матеріялів, документів, біографій і бібліографії джерел до історії УСС.

Зміст: Вступне слово. Визвольна ідея УСС. Підготова до походу. Стрілецький шлях. Дмитро Вітовський. Маківка. Лисоня. Стрілецька пісня. Документи і матеріяли. Примітки (біографії). Показник імен. Бібліографія джерел до історії УСС.

Об'єм книги 608 сторін великого формату, 72 сторін із 185 світлинами. Гарний папір, люксусова оправа. ЦІНА $12.00.

Замовлення і належність чеками або поштовими переказами слати на адресу:

SVOBODA, P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

НЕМА ТО ЯК НА СОЮЗІВЦІ ЗИМОЮ!
Увага Лещетарі! Свіжий, великий сніжок на СОЮЗІВЦІ!
НАЙКРАЩА НАГОДА ДЛЯ ЛЕЩЕТАРІВ!
Союзівка відкрита цілий рік!
ЛЕЩЕТАРСЬКІ З'ЇЗДИ НА СОЮЗІВЦІ

з витягом на СОЮЗІВЦІ та близько два лещетарські центри Каталіна в Елленвілі і Міневаска, Кергонксон. Тільки 15 хвилин від Союзівки — на Міневаскі, З'їзди для заавансованих — 1500 ft. T Bar та 500 ft. J Bar. Також нічні з'їзди при електричному освітленні — роблення штучного снігу.

Спеціяльна знижка для гостей Союзівки.

На СОЮЗІВЦІ чудові з'їзди для ПОЧАТКУЮЧИХ лещетарів. Безплатно витяг линвою до гори. Також гарні місця для САНКУВАННЯ. Їзда на ЛИЖВАХ.
ТОМУ НЕ ПРОПУСКАЙТЕ НАГОДИ. СПІШІТЬ. ЗАМОВЛЯЙТЕ ВЖЕ.
СОЮЗІВКА — тел.: Kerhonkson (914) 626-5641

Різне

Українське Висилкове Бюро
ROMAN PARCEL SERVICE
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430. — Висилаємо ПАЧКИ з ОДЯГОМ і ХАРЧАМИ в УКРАЇНУ і до СССР. Приготовлено великий вибір матеріялів і різних товарів на висилку для рідних на свята по дуже дешевих цінах.
Уряд. год.: від понед. до суб. 8:30-6, неділя від 10-2 по пол.

ТІ, ЩО ХВОРІЮТЬ НА АСТМУ, МОЖУТЬ ОМИНУТИ ТЕРПІНЬ ЖИТТЯ

Відомо, що не має ліку на астму, але це не означає, що Ви мусите зрезигнувати самі з життя через терпіння. Медичні досліди винайшли форму, яка може полегшити АСТМАТИЧНІ АТАКИ і улегшити життя. Це є мала таблетка, що складається з трьох найбільш ефективних медикаментів для полегші астматичного кашлю, душення, відсапування і тяжкого віддиху. Хвилину після зажиття ці симптоми починають полегшуватися і приходить полегша і Ви почуваєтесь знову краще.

Якщо хочете спробувати цю формулу, витніть цей вирізок і вишліть з повним ім'ям і адресою і числом апартаменту до TYNOL CO., BOX 321, CROTON-ON-HUDSON, N. Y. 10520. Звідтам скоро вишлють Вам дві — з 48 таблетками пляшки поворотною поштою. Платите поштареві тільки 7.00 дол. при доставі.

СТУДЕНТКА

каледжу пошукує малий апартамент на Іст Віледж або Вест в Ню Йорку. Якщо б хтось мав такий апартамент, прошу телефонувати в Мангетен, на число 533-4997.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Funeral Directors

Theodore WOLININ, Inc.
Директор
Похоронного Заведення
123 East 7th Street
NEW YORK, N.Y. (9)
Tel.: GR 5-1437
СОЛІДНА ОБСЛУГА

КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely
AIR CONDITIONED
Займається Похоронами в стейті NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі.
WILLIAM F. RASLOWSKY, Manager
129 Grand Street
(cor. Warren Street)
JERSEY CITY, N.J. 07302
HEnderson 4-5131

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
4221 PARK AVENUE
BRONX, N.Y. 10457
(near E. Tremont Avenue)
Tel.: 863-2475
Директор
ЙОСИФ СЕНКОВСЬКИЙ
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, положених в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

ТАРЗАН, Ч. 6128. Закриті двері!

I DON'T LIKE THIS PLACE, TARZAN!
I SEE A BRIGHT LIGHT AHEAD, ITO-- KEEP YOUR TORCH FLAMES AWAY FROM YOUR HAIR!
BRANCHING TUNNELS! THIS ONE'S CLOSED WITH A COPPER DOOR!
THIS DOOR SEEMS TO BE LOCKED!
HERE'S ANOTHER DOOR--AND I CAN'T OPEN IT EITHER!

— Мені не подобається це місце, Тарзане! — Іто, я бачу блискуче світло попереду... Тримай здалеку полумінь свого смолоскипу від свого волосся!

Розгалужуються тунелі! Оцей із закритими мідяними дверми!

— Ці двері, здається, замкнені!
— Ось тут ще одні двері... І я також не можу їх відчинити!